

SYSTÉM ODVÁDĚNÍ DESÁTKŮ V DÍLE ELLEN G. WHITEOVÉ

Angel Manuel Rodriguez

Ředitel Biblického výzkumného
Institutu při Generální konferenci

Silver Spring, MD

Duben 2001

Překlad Mgr. Jan Bezděkovský

Obsah

I. Úvod	3
II. Teologický základ	3
A. Obecné teologické úvahy	4
B. Specifické teologické argumenty týkající se desátků	5
1. Původ a závaznost: Dobrota zákona.....	6
2. Hřích, Bůh, desátky a vzájemný vztah mezi Bohem a člověkem	7
C. Podstata desátků	10
D. Závěr	12
III. Pohnutky odvádění desátků	13
A. Kvalita duchovního života a odevzdávání desátků	13
B. Pohnutky k odvádění desátků	14
C. Odmítání placení desátků	18
D. Závěr	20
IV. Spravování desátků	21
A. Vyučování desátků	21
B. Odvádění desátků	21
C. Zdroje z nichž se mají desátky odevzdávat	22
D. Závěr	23
V. Nakládání s desátkami	23
A. Stanovení principů pro nakládání s desátkami.....	24
B. Specifika nakládání s desátkami	25
C. Použití desátků na mimořádné účely.....	27
D. Nepatřičné nakládání s desátkami	28
E. Závěr	29
VI. Nakládání s vlastními desátkami u E. G. Whiteové	30
VII. Druhý desátek.....	32
VIII. Všeobecné shrnutí	33

I. Úvod

Tato studie se zabývá konceptem desátků, praxí, která je s nimi spojena a teologií tohoto modelu v díle Ellen G. Whiteové. Pokud bude třeba, pokusím se zde připomenout historický kontext, do kterého je nutné její názory týkající se desátků zasadit, v zásadě mi však půjde především o věcnou rovinu této problematiky a o vyjasnění některých základních pojmů. Z toho, co Whiteová o desátcích napsala, lze sice vysledovat, že její chápání problematiky desátků postupem času rostlo, z těžší bychom se však u ní mohli setkat s nějakým zásadním názorovým posunem.¹ U Whiteové přitom nenacházíme nějakou systematicky ucelenu teologií desátků. Spíše lze u ní lze hovořit o jejím konceptu desátkového modelu, který nám umožňují zabývat se teologickými aspekty této problematiky a radami, které nám Whiteová jako církvi předala. Není snad třeba ani připomínat, že její chápání desátků vychází v první řadě z Bible a z biblických zpráv o nakládání s desátkem.

II. Teologický základ

Pokud se chceme zabývat teologií desátkového modelu v díle Ellen G. Whiteové, měli bychom si všimnout historických a věcných souvislostí vztahu mezi Bohem a existencí desátkového modelu a vztahu, který tento model předjímá mezi Bohem a člověkem. V této souvislosti si musíme položit následující otázky: Co je to za Boha, který si žádá od lidí, které stvořil, aby mu dávali desátek? Na základě čeho se jej

¹ Systém vybírání desátků se mezi průkopníky adventismu vyvíjel pozvolna. Tak jak církev postupně rostla, ukázalo se, že je nezbytné mít dostatek finančních prostředků na hrazení evangelizačních programů a na úhradu mezd pracovníků, pracujících pro církev na plný úvazek. V roce 1858 se studijní skupinka pod vedením J. N. Andrewse začala zabývat otázkou, jaké jsou biblické principy pro financování Božího díla. Na základě závěrů svého studia pak vypracovala v roce 1859 plán s názvem „Systematic benevolence“, a položila tak základ praxe, která měla motivovat členy církve k podílení se na financování činnosti církve. Biblický model odvádění desátků sice původně součástí tohoto plánu nebyl, v šedesátých letech 19. století jej však církev nakonec přijala. Původní model však počítal pouze s odváděním desátků z nemovitého majetku s tím, že ti, co žádný nemovitý majetek nevlastnili, měli odevzdat svůj osobní dar. Whiteová, která již v roce 1857 vyzývala členy církve k štedrosti (1T str. 170), s tímto raným systémem financování církve souhlasila. V roce 1859 se o plánu „Systematic benevolence“ vyjadřovala jako o plánu, který je „milý Bohu“ (tamtéž str. 190). V roce 1861 jí ovšem již bylo jasné, že k plánu je třeba přiřadit odvádění desátků. Tehdy napsala: „Neokrádejte Boha tím, že byste odmítali dávat dary a desátky. Dávat Bohu přiměřený díl (z našich prostředků, pozn. autora), je naší svatou povinností.“ (tamtéž str. 221) Sama však ani neuvádí přesně, z čeho se má desátek odvádět, ani nespécifikuje způsob, jakým se má s takto vybranými penězi nakládat. První průkopníci adventismu ve skutečnosti vůbec nerozlišovali mezi nakládáním s desátkem a dary. V roce 1876 došlo vedení církve k názoru, že má dosavadní systém financování církve své nedostatky a to zvláště pak pokud jde definování základu, z něhož se má desátek vypočítávat. Bylo proto odsouhlaseno, aby se napříště odváděla desetina z veškerého příjmu. Od této chvíle psala Ellen G. Whiteová poměrně často o tom, jak má řádně odvedený desátek vypadat a jak by se mělo s takto vybranými penězi nakládat. Více informací o historii vývoje desátkového systému v Církvi adventistů sedmého dne viz Artur L. White: „Highlights of Beginning of the Tithing System,“ Unpublished Ellen G. White Estate Shelf Document, 1990; Arthur L. White, Ellen G. White: The Early Years, svazek 1 (Hagerstown, MD: Review and Herald, 1985), str. 380-393; „Systematic Benevolence“, SDA Encyclopedia svazek 2, k vydání připravil Don F. Neufeld (Hagerstown, MD: Review and Herald, 1996), str. 735-738).

domáhá ? Co je podstatou desátků ? Jak ovlivňuje dávání desátků kvalitu vztahu mezi Bohem a člověkem ?

A. Obecné teologické úvahy

Ve svých textech na téma desátky se Whiteová hned na několika místech zmiňuje o Bohu jako o Stvořiteli.² Užitím tohoto označení pro Boha přitom Whiteová nechce dát podnět k teologickým spekulacím ohledně Boží podstaty a tajemství jeho stvořitelské moci, nýbrž jí jde jen o to jasně formulovat vztah, který panuje mezi Bohem a vesmírem. Pokud jde o vesmír, je Bůh, jakožto jeho stvořitel, též jeho vlastníkem a může proto o sobě s naprostou samozřejmostí prohlásit: „Já jsem Pánem celého vesmíru.“³ Stvořitel nenechal svět, který stvořil, v rukou lidí nebo Satanovi moci. On je Hospodin. Pouze on si může činit nárok na to být Pánem vesmíru. Právě toto přesvědčení pak stojí za pohledem, jaký má Whiteová na postavení člověka ve vztahu k Bohu a zbytku stvoření.

Boží nadvláda nad celým vesmírem se projevuje skrze veškeré jeho stvořitelské dílo, Bůh však svou moc nechce uplatňovat bezpodmínečně. Jednoduše se prohlašuje za Pána nad celým svým stvořením a říká nám, že „má nárok na nás a na všechno co vlastníme.“⁴ Whiteová zde proto přichází s dalším z aspektů Božího charakteru, jímž je Boží láska a dobrota a používá jej jako teologický argument pro existenci desátkového modelu. Podle ní to byla Boží „dobrota a láska“, která nás ochránila od „strašlivého neštěstí a smrti.“⁵ Podstatou Vládce vesmíru, míní Whiteová, totiž není egocentrismus a sobectví, ale láska a dobrota, jejímž projevem je naše spasení. Jádrem této lásky je Boží neustálá ochota dávat. Těžko bychom přitom mohli přijít na nějakou věc, která nemá svůj původ v Bohu. Největším darem, který jsme od něj obdrželi, říká Whiteová, však není nic z toho, co sám stvořil a o co by se s námi mohl nyní s radostí podělit. Ve svém vykupitelském díle za naše hříchy nám dal skrze svého Syna sám sebe. „Pro naše vykoupení nám Bůh dal nevzácnější dar nebes,“ napsala Whiteová.⁶ Skutečnost, že jsme Božím vlastnictvím, se nyní projevila v láskyplném činu obětování sebe sama, v činu, který nám přinesl naše vykoupení. „Zaplatil za nás“, protože jsme „jeho vlastnictvím“⁷ Náležíme Bohu nejen pro jeho stvořitelskou moc, ale zvláště pro jeho vykupitelskou moc a sebeobětující lásku.

² E. g., *Amazing Grace*, str. 151, „Tithes and Offerings“, *Southern Watchman*, 14 února 1905

³ *Special Testimonies for Ministers and Workers*- číslo 9, str. 71.

⁴ *Counsels on Stewardship*, str. 71.

⁵ *Camp Meeting at Williamsport, Pa.*, *Review & Herald*, 13 srpna, 1889, odstavec 8

⁶ *Manuscript Releases*, 12:228.

Všechny ostatní dary, která nám patří, dostáváme jen díky této Boží oběti.⁸ Bůh je proto přítomen v každém daru, který od něj dostáváme. Ve skutečnosti „vše dostáváme od něj. Zatímco si mi sedíme v klidu za stolem, stará se Bůh o naše zajištění, které přichází skrze Krista. Žehná nám deštěm, sluncem, rosou a všemi ostatními dary, které nám daroval....“⁹ Dá se dokonce říct, že „je vůči nám nadmíru štědrý.“¹⁰ Whiteová proto Pána vesmíru nazývá „dobrotivým Otcem.“¹¹

Ve spisech E. G. Whiteové jsou desátky spojeny s dvěma nejdůležitějšími aspekty tajemství Boží osoby: s jeho stvořitelkou mocí a láskyplným charakterem. První nám ukazuje, že on je Pánem celého vesmíru, druhý nás upozorňuje na jeho vykupitelské dílo a obětování sebe sama skrze Ježíše Krista. Jak uvidíme, používá Whiteová tyto oba aspekty jednak z důvodu, aby ospravedlnila Boží nárok na desátek, jednak proto, aby přiměla člověka tento nárok akceptovat. Na těchto zásadních teologických předpokladech je pak ve spisech E. G. Whiteové postavena celá její teologie správcovství a v rámci toho i úloha desátek.

B. Specifické teologické argumenty týkající se desátek

Pojetí Boha, který je Pánem nad celým vesmírem a který miluje lidstvo svojí vykupitelskou láskou, tvoří základní rámec odkazující na existence desátkového modelu, stejně tak jako na jakoukoliv jinou oblast křesťanského života. Nyní bychom se chtěli podívat na to, jakým způsobem Whiteová ve svých spisech ustanovení desátek zdůvodňuje a jaké pro to přináší teologické argumenty. Budeme se zde přitom zabývat otázkou, nakolik je dávání desátek podloženo zákonem a zvláště pak otázkou, nakolik je pro nás tento systém směrodatný tj. jaká je jeho trvalost. Sama Whiteová toho sice k tomuto tématu mnoho nenapsala, i to málo však má pro nás svůj význam. Teologie desátek u Whiteové totiž přímo souvisí jak s původem celého konceptu tak i s praxí, která je s ním spojena a s jeho specifickou úlohou. Velký teoretický i praktický význam má přitom pro autorku skutečnost, že za desátkovým modelem stojí vůle láskyplného Boha.

⁷ „Tithes,“ Pacific Union Recorder, 10 října 1901, odstavec 4.

⁸ Pokud jde o vztah mezi darem, který nám Bůh daroval v Ježíši Kristu, a všemi ostatními dary, napsala Whiteová toho: V Ježíši Kristu nám Bůh daroval ten nejvzácnější poklad nebes. Kromě toho se můžeme radovat i ze všech věcí, kterými nás bohatě obdaroval. Přírodní bohatství, hojná sklizeň, zlato a stříbro, to všechno jsou jeho dary. Lidem do vlastnictví daroval domy a pozemky, jídlo a ošacení. Žádá nás, abychom jej uznali jako dárce všech věcí a proto říká: 'Kromě darů a obětí, které přinášíte do mého domu, si nárokuji pro sebe jednu desetinu z veškerého vašeho majetku.' “ („A Test of Gratitude and Loyalty,“ Review & Herald, 4 února 1902, odstavec 4; viz též „The Duty of Paying Tithes and Offering,“ Review & Herald, 17 prosince 1889, odstavec 2)

⁹ „Work and Baptism of Holy spirit Needed,“ Sermons and Talks, 1:182.

¹⁰ Testimonies, 6:384

¹¹ „Tithes“ Pacific Union Reporter, 10 října 1901, odstavec 3.

1. Původ a závaznost: Dobrota zákona

Ve svých spisech se Whiteová nesnaží systematicky z Písma doložit, že desátkový model je pro křesťany stále závazný. Můžeme se však u ní setkat s několika biblickými argumenty, které používá jako důkaz pro jeho platnost. Její uvažování nad původem a platností desátkového modelu má ve skutečnosti svoji teologickou funkci, která obohacuje její porozumění dané problematice. Z příběhů o patriarších zaznamenaných v 1. knize Mojžíšově se podle Bible dovídáme o tom, že se odvádění desátků prakticovalo ještě před dobou teokratické vlády za času Mojžíše. Desátky odevzdávali již Abrahám (Gen 14,20) s Jákobem (Gen 28,22). Tuto biblickou zprávu používá E. G. Whiteová jako argument pro to, aby mohla konstatovat, že „od nejranějších dob požadoval Hospodin desátý díl pro sebe“ Odvádění desátků proto podle ní „nepochází od Hebrejů.“¹² Když pak Bůh uzavřel na Sinaji smlouvu s Izraelci, byl zákon o desátcích jednoduše „znovu potvrzen“¹³ Svým prorockým vhledem se však Whiteová snaží odhalit skutečný prapůvod desátkového modelu a zachází proto i do věcí, které nejsou z Bible explicitně zřejmé. Jednoznačně odmítá tezi, že by tato praxe byla lidským výtvozem jako důsledek sociálních, náboženských a hospodářských změn ve starověkém orientu. Původcem myšlenky odevzdávat ze svého majetku desátek je podle ní sám Hospodin. „Odevzdávání desátků nařídil Bůh“¹⁴ a „stojí u počátku této praxe“¹⁵ Tím, kdo tento systém vytvořil „byl přitom sám Ježíš Kristus“ píše Whiteova.¹⁶ Jeho počátky sahají „až do dnů Adamova života“¹⁷ a to pravděpodobně do doby po pádu člověka do hříchu. Stejně tak jako v případě manželství¹⁸, soboty¹⁹ a obětního systému²⁰, není ani odevzdávání desátků podle Whiteové lidským výtvozem nýbrž výtvozem samotného Boha. Původ tohoto nařízení nelze vysvětlit na základě nějakých sociologických teorií, což svědčí o jeho unikátnosti, trvalé platnosti a Boží dobrotě, která je skrze něj zjevuje.

Závaznost nařízení ohledně odevzdávání desátky podpořil i Ježíš, který podle Whiteové „potvrdil, že odvádění desátků je povinnost“²¹ Poté co cituje Mt 23,23, kde Ježíš odsuzuje farizeje za to, že platí desátky i z věcí, u kterých to zákon nevyžaduje,

¹² Patriarchové a proroci, str. 525; Touha věků str. 616.

¹³ Patriarchové a proroci, str. 525.

¹⁴ Touha věků, str. 616.

¹⁵ Counsels on Stewardship, str. 73.

¹⁶ Testimonies, 6:384.

¹⁷ Counsels on Stewardship, str. 69.

¹⁸ Adventist Home, str. 25-26; Ministry of Healing str. 356

¹⁹ Spiritual Gifts, 3:254 a Proroci a Králové str. 183

²⁰ Patriarchové a proroci str. 71, Selected Messages, 1:230

píše: „Těmito slovy Kristus znovu odsuzuje zneužívání svaté povinnosti. Povinnosti samu tím však neruší.“²² „Ten který stál u zrodu desátkového nařízení tak proti němu ani nevystupuje ani neomezuje jeho platnost.“²³ Skutečnost, že toto nařízení vzniklo dříve, než došlo k vydání zákona na Sinaji, svědčí o tom, že jej nelze spojovat s ceremoniálním zákonem. „Narozdíl od obětních řádů a předpisů, které byly předobrazem Ježíšovi oběti, toho nařízení nepominulo.“²⁴ Stejně tak jako je tomu v případě zachovávání soboty po nás Nový zákon chce, abychom i odevzdávání desátků brali jako svoji křesťanskou povinnost²⁵. „Pro Boží lid žijící v této poslední době je (toto nařízení, pozn. překladatele) závazné podobně jako tomu bylo v případě starověkého Izraele.“²⁶

Zdá se, že systém odevzdávání desátků ustanovil Bůh po pádu Adama s Evou do hříchu. E. G. Whiteová uvádí jeho slova určená člověku: „Když jsem ti svěřil svůj majetek, ustanovil jsem, že jedna jeho část bude tvoje k zabezpečení tvého živobytí a druhou část mi pak vrátíš zpátky.“²⁷ Právě takto mohl Bůh hovořit k první dvojici lidí na zemi. Z toho je zřejmé, že desátkový systém ustanovil Bůh coby Stvořitel a Vykupitel již na úsvitu lidských dějin mimo zahradu Eden. Tento zákon je vyjádřením jeho vůle a jako takový jej máme dodržovat. Whiteová však toto nařízení nevnímá jako svévolný zásah všemocného Boha. Bůh nikdy nejedná svévolně, protože pro své stvoření chce vždy jen dobro.²⁸ Systém odevzdávání desátků²⁹ je proto vyjádřením Boží lásky vůči člověku, neboť toto nařízení má být pro něj „požehnáním.“³⁰ Jaký měl být přínos tohoto nařízení? Jak se v něm odráží Boží zájem o člověka?

2. Hřích, Bůh, desátky a vzájemný vztah mezi Bohem a člověkem

Ve snaze odpovědět na tuto otázku nám Whiteová ukazuje, jaký je bezprostřední a přímý dopad hříchu na lidstvo. Příchodem hříchu na svět vstupuje na scénu nová

²¹ Touha věků str. 617

²² Touha věků str. 616

²³ Counsels on Stewardship, str. 75

²⁴ Counsels on Stewardship, str. 67

²⁵ Counsels on Stewardship, str. 66

²⁶ Gospel Workers (1892), str. 98

²⁷ Counsels on Stewardship str. 46. Když se autorka v tomto textu zabývá otázkou desátků a darů naznačuje myšlenku, že to byl rovněž sám Bůh, kdo tuto praxi spojenou s dáváním darů ustanovil.

²⁸ Napsala : „Všechny věci v přírodě svědčí o láskyplné otcovské péči našeho Boha a o jeho přání učinit své děti šťastnými. Svými zákazy a příkazy nechce Bůh pouze projevit svou moc. Ve všem co koná, má na mysli jen blaho svých dětí. Nevyžaduje na nich, aby se vzdaly čehokoli, co by jim mohlo prospět.“ (Patriarchové a proroci str. 599).

²⁹ Termín „systém odevzdávání desátků“ používá Whiteová často v souvislosti s ustanovením o desátcích a s praxí, která je s tímto spojena. Někdy však používá tento termínem rovněž, když hovoří o povinnosti přinášet Bohu desátky a dary.

³⁰ „Tithes“, Pacific Union Recorder, 10 října, 1901, odstavec 7.

mocnost, Satan, který se domáhá vlády nad lidmi. „ Dábel se stal ústřední mocností tohoto světa. Tam kde měl mít svůj trůn Hospodin, se nyní usadil Satan.“³¹ Bůh však dal lidem skrze vykupitelské dílo Ježíše Krista možnost navrátit se zpátky k němu a stát se znovu jeho služebníky. „I stalo se, že se veliká Boží láska k nám zjevila skrze dar, kterým je jeho milovaný Syn.“³² Lidská přirozenost je však zkažená a domáhá se nezávislosti na Bohu – „do lidského života vstoupil disonantní prvek, sobectví. Lidskou a Boží vůle již nelze nadále sladit. U Adama se projevila jeho umíněnost a on se spojil se silami nevěrnosti.“³³ (?? Je to dost volně, ale jinak mi to nedává smysl „**Adam had united with the disloyal forces and self-will took the field**“). V kontextu této největší tragédie ustavil Bůh systém odevzdávání desátků a darů a to hned z několika důvodů.

a) *Desátky jako uznání skutečnosti, že Bůh je naším Pánem:* Božím záměrem bylo „vštípit lidem skrze desátky myšlenku, že původcem všech darů je on sám Hospodin.“³⁴ Ve světě, kde nyní zavládl spor o to, jakému Pánu má člověk vlastně sloužit, to bylo zapotřebí. (?? Není to asi moc ideální překlad, ale lepší mě nenapadá – „**This was now necessary in the world where was conflict between lords over the loyalty of humens.**“) Desátky měly vést lidi k tomu, aby si uvědomili a uznali Boží dobrotu a tak mohli ve své mysli přijmout Boha jako legitimního Pána nad jejich životy. Dary, které Bůh lidem ustavičně nabízí, se je snaží „přitáhnout zpátky k sobě.“³⁵ Jeho záměrem přitom není jen jejich záchrana, chce též, aby jej lidé uznali jako svého Pána. Odevzdávání desátků má ukázat, že lidstvo může nalézt skutečný smysl svého života jedině v Bohu, v ochotě vděčně se podřídit jeho vůli. Skrze systém odevzdávání desátků se Bůh lidem zjevuje jako jejich Pán a vládce.

b) *Desátky jako důkaz boží moci nad lidským životem:* S předchozími vyjádřeními úzce souvisí myšlenka E.G. Whiteové, že odevzdávání desátky představuje „uznání lidské závislosti na Bohu.“³⁶ Uvědomění si skutečnosti, že lidský život a jeho zachování závisí přímo na Bohu a nikoliv na našich schopnostech je přímou odpovědí na Satanovo lživé tvrzení Adamovi a Evě, že pouze totální nezávislost na Bohu jim může přinést vlastní seberealizaci. Whiteová přitom naznačuje, že je to právě odevzdávání desátků, kterým dáváme hmatatelně najevo, že tuto lež odmítáme. V případě

³¹ Mind, Character and Personality, 2:566.

³² Selected Messages, 1:283

³³ „Christ’s Sacrifice for Man,” Signs of the Times, 13. července 1900, odstavec 3

³⁴ Manuscript Releases, 2:133

³⁵ „Camp Meeting at Williamsport, Pa.,” Review & Herald, 13 srpna, 1889, odstavec 8.

nás křesťanů pak píše, že od chvíle, co jsme se skrze Ježíšovu obět stali podílníky na Boží milosti, bychom měli naši vděčnost za tento dar dát najevo poctivým odevzdáváním desátků.³⁷ Odvádění desátků bylo Bohem ustanoveno proto, abychom se naučili spoléhat se při zabezpečování našeho živobytí na něho a nikoliv na sebe nebo jakékoliv jinou moc.

c) *Desátky jako prostředek obnovy lidské důstojnosti před Bohem:* Skrze desátky dává Bůh lidem najevo, že je jim opět svěřena odpovědnost být správci jeho věcí. Když odvádíme své desátky, píše Whiteová, „demonstrujeme tím skutečnost, že Bůh je Pánem nad veškerým naším vlastnictvím a že nás ustanovil, abychom k jeho oslavě byli jeho správci.“³⁸ E. G. Whiteová zde přitom zdůrazňuje, jak obrovskou výsadou to je být Božími správci. Bůh nás zve zpět, abychom s ním navázali osobní vztah a to se všemi výsadami a s veškerou odpovědností, které z tohoto vztahu plynou. Smyslem tohoto vztahu je přitom, aby byl oslaven nikoliv člověk ale Bůh. **According to her, the alternative for using the tithe and all we have to the glory of God is „selfish indulgence,“³⁹ a monstrous and sinful distortion of Hi loving intent for us.**

d) *Desátky jak nástroj rozvoje charakteru:* Systém odevzdávání desátků ustanovil Bůh, aby byl jakýmsi „tréninkem uzpůsobeným k zdolání veškeré sobeckosti v člověku a k rozvoji ušlechtilého charakteru.“⁴⁰ Podle Whiteové je zcela nesporné, že „prvotní příčinou hříchu je sobectví.“⁴¹ Bůh se proto neustále snaží nám různými způsoby pomoci, abychom dokázali nad tímto nešvarem v našich životech zvítězit. Jedním ze způsobů, který k tomu přitom používá, je, že ustanovuje praxi odevzdávat mu desátky a dary. Když toto děláme, nelpíme sobecky na tom, co nám Bůh ve své laskavosti poskytuje, ale stáváme se nástrojem skrze nějž se může jeho po-

³⁶ Counsels on Stewardship, str. 105

³⁷ Napsala: Když Bůh vidí, že věrně plníme svoji povinnost při placení desátků, často nám ve své moudré prozřetelnosti otevírá nové cesty, jak by nám mohl ještě ve větší míře požehnat. Ti kdo přijali Boží milost by neměli váhat projevit za tento dar svoji vděčnost a neměly by považovat desátky za něco, co omezuje jejich svobodu.“ („Laborers Together With God,“ Review & Herald, 18 srpna, 1886, odstavec 9).

³⁸ „Test of Gratitude and Loyalty,“ Review & Herald, 4 února 1902, odstavec 8. Termín „správce“ tak jak jej Whiteová používá, chce vyjádřit jednak myšlenku lidské zodpovědnosti vůči Bohu jednak uznání skutečnosti, že „nejsme vlastníky“ („Tithes“, Pacific Union Recorder, 10 října, 1901, odstavec 4).

³⁹ Counsels on Stewardship, str. 299.

⁴⁰ Education, str. 44.

⁴¹ Victory Over Temptation,“ Signs of the Times, 11 dubna, 1900, odstavec 7.

žehnání dostat k druhým lidem.“⁴² Božím záměrem je, abychom „byly nástrojem jeho požehnání pro druhé lidi.“⁴³

Podle Whiteové stojí za desátkovým modelem sám Hospodin, který jej vytvořil brzy po pádu Adama s Evou do hříchu. V nebi tento model ustanovil sám Ježíš, který jej pak během své pozemské služby potvrdil a ukázal tak lidem, že se v tomto případě jedná skutečně o Boží vůli. Skutečnost, že mají desátky co dočinění s Boží vůlí, svědčí podle Whiteové nejen o trvalosti tohoto nařízení, ale též o tom, že je Bůh ustanovil jako výraz své lásky ve prospěch padlého lidstva. V jeho rukou se desátky stávají nástrojem, který Bůh používá k naší výchově, abychom i přes přítomnost hříchu a satanských sil byli čistí. Bůh je tím, kdo nám žehná a má právo být naším pánem. Systém odevzdávání desátků, jak Whiteová naznačuje, ustanovil Bůh, aby nám pomohl si uvědomit, že naše životy závisí plně na jeho láskyplné vůli a nikoliv na požadavku naší úplné nezávislosti. Desátky též pomáhají rozvoji našeho charakteru a posilují v nás pocit vlastní hodnoty. Whiteová dokazuje, že jsou to právě desátky, prostřednictvím jichž se Bůh snaží porazit nadvládu sobeckosti danou naší hříšnou přirozeností, když nám pomáhá při bodování ušlechtilého charakteru. Ustanovením desátků dal Bůh lidem možnost stát se opět správci jeho věcí na této zemi a nabídl jim, aby s ním - Pánem celého vesmíru - navázali osobní vztah. Jak se zdá ani hřích nedokázal člověka trvale oddělit od Boha.

C Podstata desátků

E. G. Whiteová se nestaví proti biblické chápání podstaty desátků, objasňuje však některé důsledky, kterou z tohoto pojetí plynou a tak jej opětovně potvrzuje a rozvíjí. Biblické vyjádření týkající se podstaty desátků („všechny desátky jsou svaté Hospodinu“, 3. Lv 27,30), Whiteová často cituje.⁴⁴ Aby tento charakter desátků ilustrovala, používá k tomu příkladu soboty: „Neboť stejně tak, jako je svatý den sobotní, jsou svaté i desátky.“⁴⁵ Připomíná přitom, že „v nařízení o odvádění desátků, je použit stejný výraz, který je použit v nařízení o sobotě: ‘Sedmý den je dnem odpočinku Hospodina tvého Boha’...stejně tak jsou i desátky z našich příjmů ‘svaté Hos-

⁴² Whiteová k tomu píše: „Bůh přišel s tímto systémem proto, že je pro naše dobro. Satan nestále pracuje na tom pěstovat v lidech lakomství a potřebu po něčem dychtit, aby tak mohl zničit jejich charakter a brzdil Boha v jeho díle. Hospodin se snaží rozvíjet v nás vděčnost a štedrost. Chce nás osvobodit od našeho sobectví, které považuje za něco naprosto nepřístojného, protože je v úplném rozporu s jeho charakterem“ („A Test of Gratitude and Loyalty“, Review & Herald, 4 února 1902, odstavec 6).

⁴³ „Tithes“ Pacific Union Recorder, 10 října, 1901, odstavec 3.

⁴⁴ Např. Counsels on Stewardship, str. 66,67,71,93 Testimonies 3:395, 6:386, 9:249.

⁴⁵ Testimonies 3:395.

podinu“.⁴⁶ Z toho jasně vyplývá, že „ si Bůh vyhrazuje pro sebe stanovenou část času člověka a jeho majetku.“⁴⁷ Tím že Bůh označil část našeho času a našeho majetku za něco co je svaté, staly se (sobota i desátky, pozn. překladatele) Božím výlučným vlastnictvím. Desátek tedy jak říká „nepatří člověku, ale Bohu.“⁴⁸ Způsob, jakým Bůh desátky vlastní, je přitom ojedinělý a liší se od veškerého jeho vlastnictví ve Vesmíru (**He owns tithe in a particular and unique way that distinguishes it from His ownership of the universe**).

Protože jsou desátky svaté, nemělo by nakládání s nimi být lidských ale Božích rukou. Tváří v tvář skutečnosti, že jsou desátky svaté a ve snaze respektovat tuto skutečnost, se lidé ptají, „Co bych měl s desátky udělat?“ Odpověď Whiteové je krátká a výstižná: „Abychom zachovali svatost desátků, musíme je vrátit zpět Bohu. Důkaz pro toto své tvrzení přitom nachází v Božím nařízení z Mal. 3,10 - „Přinášejte do mých skladů úplné desátky.“ Velice bystře si všímá skutečnosti, že v tomto Božím nařízení „není žádná zmínka o vděčnosti či šlechetnosti“⁴⁹ K tomu, aby lidi přiměl k odevzdávání desátků se Bůh nepotřebuje dovolávat na jejich vděčnost či šlechetnost, protože to, co v tomto případě podstatné, není vděčnosti a šlechetnost, ale něco mnohem závažnějšího, co má své kořeny v samé svaté podstatě desátků. Whiteová se k tomu vyjadřuje zcela jednoznačně: „Je to záležitost naší čestnosti a poctivosti. Desátek patří Hospodinu a On nás vyzývá, abychom mu to, co je mu patří, vrátili“⁵⁰ Problematiku desátků tak povznáší z úrovně ceremoniální a kultické praxe na úroveň morální odpovědnosti, která se neřídí lidskými emocemi či sklony, ale jejíž měřítkem jsou pevné zásady naší čestnosti.⁵¹

Desátky vybrané od všech členů církve včetně kazatelů a zaměstnanců církve,⁵² považuje Whiteová za „finanční prostředky, které jsou svaté“⁵³ Zde jsou některé z důsledků, které z této skutečnosti plynou. Na úrovni místního sboru je způsobem, jak uznat svatost desátků, jejich odeslání do boží pokladnice. Ani místnímu kazateli nepřísluší právo s desátky nakládat. Kazatelé by proto neměli podporovat své členy

⁴⁶ Counsels on Stewardship, str.66; „Will a Man Rob God?“ Review & Herald, 16 května 1882, odstavec 28.

⁴⁷ Patriarchové a Proroci str. 526.

⁴⁸ „Our duty as Teachers and Lay Brethren,“ Indiana reporter, 15 srpna, 1906, odstavec 6.

⁴⁹ Education, str. 138.

⁵⁰ Education, str. 139.

⁵¹ Tento pohled není nikterak nový. Již Malachiáš považoval odírání desátků za nemorální čin a za krádež vůči Bohu, z čehož vyplývá, že desátky jsou záležitostí morálky. Whiteová však tuto myšlenku vyjadřuje zcela otevřeně, rozvíjí ji a používá k tomu moderní způsob vyjádření.

⁵² Special Testimonies for Ministers and Workers-No.10, (11897) str. 16; Medical Ministry str. 216.

⁵³ Manuscript Releases, 13:198.

v jakékoliv iniciativě směřující k nezákonnému využívání desátků, ale měli by naopak chránit jejich svatost tím, že je odešlou do Boží pokladnice.⁵⁴

K administrátorům církve pak Whiteová říká následující: Peníze vybrané na desátcích musí zůstat svaté⁵⁵ Převod desátků ze sborů na vyšší organizační složku církve nemění charakter desátků, ty zůstávají i nadále svaté. Ti, kteří s nimi nakládají, jsou proto povinni tuto svatost desátků zachovávat. Co pro to mají udělat? Podle Whiteové, jsou peníze vybrané na desátcích „prostředky, které mají sloužit k *svatému účelu*,“⁵⁶ tak jak si to přeje sám Hospodin⁵⁷ a administrátoři jejich svatost zachovávají, pokud s nimi nakládají způsobem, který tomuto „svatému účelu“ odpovídá.⁵⁸ Z toho vyplývá, že svatost desátků nesouvisí pouze se faktem, že náleží Bohu. Jejich svatost je spojena zvláště s účelem, ke kterému je Bůh ustanovil. Podle Whiteové není svatost desátků něčím abstraktním. Podstata desátků a jejich poslání nelze od sebe jen tak oddělit. To co desátky znesvěcuje je jejich nesprávné využívání a nikoliv například taška v jaké je přenášíme nebo skutečnost, že se jich někdo dotýkal nemytými rukama. Na tomto chápání postaty desátků, jejichž svatost je dána skutečnosti, že patří Bůh, který je přitom ustanovil k určitému specifickému účelu, pak stojí vše, co Whiteová ve svých spisech o desátkovém modelu napsala.

D. Závěr

Teologie desátků v díle E. G. Whiteové staví na několika významných teologických myšlenkách, které mají určující dopad na praktické aspekty tohoto systému. Za prvé je to myšlenka Boha, jako Stvořitele Vesmíru a všeho, co se v něm nachází. S tímto rozměrem Boha se za druhé pojí fakt, že vyjádřením charakteru tohoto všemohoucího Boha je jeho láska a dobrota vůči všemu jeho stvoření. Všem nám nabízí svoji lásku, protože jeho povahou je nedávat pouze věci, které stvořil, ale dávat nám sama sebe, což je zřejmé zvláště na případu našeho spasení, které nám zajistil skrze Ježíšovu obět.

Třetí myšlenkou je, že systém odevzdávání desátků je výrazem Boží lásky vůči hříšnému lidstvu ve snaze obnovit mezi ním a člověkem dokonalý vztah a osvobodit

⁵⁴ Testimonies, str. 247-248.

⁵⁵ „The Church and Its Mission,“ East Michigan Banner, 12 dubna 1905, odstavec 1.

⁵⁶ „The Tithes: Its Use and Abuse,“ General Conference Bulletin, 1 července 1897, odstavec 3. Text kurzívou je uveden i v původním textu.

⁵⁷ Jak Whiteová napsala: „Bůh nám dal zvláštní instrukce, jak máme s desátky nakládat.“ (Counsels on Stewardship, str. 101.) Podrobnější pojednání o nakládání s desátků viz níže.

⁵⁸ „The church and Its Mission,“ East Michigan Banner, 12 dubna 1905, odstavec 1. E. G. Whiteová toho říká jen málo pokud jde o svatost desátků ve chvíli, kdy byly tyto prostředky použity k svatému účelu. Jen zřídka kdy se

jej tak od destruktivního působení hříchu v jeho životě. O tomto svědčí (a) skutečnost, že desátky byly Bohem ustanoveny brzy po pádu Adama a Evy do hříchu a že jejich platnost potvrdil během své pozemské služby Ježíš Kristus. Protože je toto nařízení výrazem Boží vůle, mělo by se stále dodržovat. (b) Desátků použil Bůh k tomu, aby nám pomohl uznat Boha jako našeho Pána a uvědomit si, že zajištění naší existence závisí jen na Něm. Jako výraz jeho vztahu k nám nás chce znovu uvést do role správců jeho dobroty a požehnání. Jeho láska se prostřednictvím nařízení o desátcích projevuje rovněž v jeho snaze osvobodit nás z moci sobectví. Systém odevzdávání desátků je tak v zásadě projevem Božího láskyplného charakteru vůči hříšnému lidstvu.

III: Pohnutky k odvádění desátků

Pokud jde o otázku pohnutek, s jakými mají křesťané desátky odvádět, dává E. G. Whiteová jasně najevo, že odevzdávání desátků není prostředkem, jak si získat Boží přízeň, ale reakcí na skutečnost, že Bůh je naším Pánem, který pro nás svými činy zajistil naše spasení. V jejich textech, dotýkajících se problematiky desátků, není ani stopy po zákonictví. Přestože píše Whiteová o desátcích často s cílem motivovat lidi k jejich odevzdávání, nepřestává se soustředit na otázku, jakou úlohu má mít odevzdávání desátků v životě křesťana. Zde je několik možných pohledů na tuto problematiku. Začněme u kvality duchovního života věřících.

A. Kvalita duchovního života a odvádění desátků

Podle E. G. Whiteové je třeba, aby členové církve měly předtím, než začnou s odváděním desátků, opravdový vztah k Ježíši Kristu, jako jejich osobnímu Spasiteli a Pánovi. Jinak Bůh tyto desátky nepřijme a jejich odvádění se stane pouhým formálním skutkem postrádajícím hlubší duchovní smysl. V první řadě Whiteová zdůrazňuje, že *odvádění desátků musí předcházet opravdové obrácení*. To znamená, že „nestačí pouhé přitakání pravdě“. Proto bychom měli vážně „diskutovat s těmi, kteří přijímají pravdu, dokud nebudou přesvědčeni o svých hříších, nezačnou hledat Boha a nebudou obráceni. Teprve poté bychom měli tyto lidi poučit, jaké jsou Boží požadavky ohledně desátků a darů.“⁵⁹ Zkušenost s obrácením je v souvislosti s odevzdáváním desátků velice důležitá.

zabývá otázkou, jak se svými platy nakládají kazatelé. Jedinou významnou výjimkou je, když se dotýká využívání peněz kazateli k nákupu nezdravého jídla, zvláště pak masa.

⁵⁹ Address and Appeal: Setting Forth the Importance of Missionary Work,“ Review & Herald 12. prosince 1878, odstavec 9

Odvádění desátků je za druhé důsledkem posvěceného života. Součástí formálního náboženství může být odevzdávání desátků, takováto praxe však nemá duchovní smysl. „Náboženství,“ zdůrazňuje Whiteová, „není jen strohá věrouka, ale praktická víra, která posvěcuje život člověka a usměrňuje jeho chování v kruhu rodiny a v církvi. Mnoho lidí může dávat velké desátky a přitom opomíjet mnohem závažnější věci – Boží milost a lásku.“⁶⁰ Projevem posvěceného života a dokladem o přijetí pravdy mají být podle Whiteové skutky milosrdenství a lásky. **At the same time, this life will provide the true spiritual setting within which tithing will properly function.**

Odvádění desátků vyžaduje za třetí citlivost k duchovním věcem. Duchovně vlažní lidé mají sklon neuvědomovat si Boží hlas a je pro ně problémem uznat Boha za Pána ve všech aspektech jejich života. Pokud by přitom, napsala Whiteová, „byli věřící duchovně bdělí, dokázali by ve svém každotýdenním příjmu - ať velkém či malém - zaslechnout Boží hlas a hlas svého svědomí, který po nich odvádění desátků a darů požaduje.“⁶¹ Aby však mohl člověk tento hlas zaslechnout, je třeba, aby byl bdělý a citlivý k duchovním věcem. Právě tato citlivost jej přivádí na myšlenku odvádět desátky. Odvádění desátků je tak důkazem toho, že „Boží milost působí na lidské srdce.“⁶²

B. Pohnutky k odvádění desátků

Existuje celá řada náboženských a teologických argumentů, které E. G. Whiteová používá proto, aby věřící motivovala k odvádění desátků. V následujícím oddíle se budeme zabývat těmi nejdůležitějšími.

První pohnutka se dotýká našeho vykoupení. Podle Whiteové nám dal Bůh svým vykupitelským dílem skrze Ježíše Krista „ten nejvzácnější nebeský dar.“⁶³ a to nejmenší, co můžeme udělat, je ukázat, „že si daru drahého Božího syna vážíme“, že „Boha nezměrně milujeme“ a že jsme ochotni projevít mu svou oddanost prostřednictvím našich desátků a darů.⁶⁴ Tou správnou pohnutkou k placení desátků je tedy naše láska vůči Bohu za to, co pro nás v Kristu vykonal. Je přitom zřejmé, že naše odezva na dar spasení, který jsme získaly skrze oběť Ježíše Krista, ve formě odvádění desátků, nemá prakticky žádný význam. E. G. Whiteová je si vědoma skuteč-

⁶⁰ Testimonies, 4:337.

⁶¹ Testimonies, 4:474.

⁶² Counsels on health, str. 590.

⁶³ Manuscript Releases, 12:228.

⁶⁴ „How much Owest Thou?“ Signs of the Times, 6 ledna 1890, odstavec 4.

nosti, že tato naše reakce je v naprostém nepoměru vůči tomu, co pro nás udělal Bůh. „Velikost výkupného, které bylo zapláceno s cílem vykoupit padlého člověka,“ nelze, jak říká, „vůbec vyčíslit. Za tuto úžasnou lásku bychom měli dát Bohu na oplátku to nejlepší, co pochází z našeho srdce a projevit mu tak svou lásku.“ (V originále z ní tato poslední věta s jejímž překladem si nejsem úplně jistý takto: „**The heart's best and holiest affection should be given in return for such wondrous love.**“). Poté se Whiteová zmiňuje o systému odvádění desátků a říká: „Jak chabý je tento díl! Jak nízká je jeho hodnota! Jak marné je úsilí vyjádřit pomocí matematiky náš čas, peníze a lásku ve srovnání s nezměrností Boží lásky a oběti Ježíše Krista. Desátky za Ježíšovu oběť! Jak chabá je to almužna a ostudně nízká odměna za tak drahocennou oběť. Z kříže utrpení nás Ježíš vyzývá, abychom se mu bezpodmínečně podřídili.“⁶⁵ Toto vyjádření vylučuje jakoukoliv snahu používat desátky jakkoliv k tomu, abychom si zasloužili Boží přijetí. Tento „bezvýznamný desátek“,⁶⁶ jak jen Whiteová nazývá, je však přesto výrazem naší vděčnosti za tuto nepředstavitelnou lásku.

Druhá pohnutka je teologického charakteru a vychází ze skutečnosti, že Bůh je Pánem celého Vesmíru. Podle Whiteové z toho vyplývají dvě důležité myšlenky. Skutečnost, že Bůh je Pánem celého Vesmíru znamená jednak, že mu zde patří vše a to včetně nás, kteří jsme byli vykoupeni Kristovou krví, jednak že nás ustanovil, abychom byli jeho služebníci.⁶⁷ V obou těchto případech je kladen důraz na naši odpovědnost vůči Bohu, který nás jako Pán nad vším ustanovil za své správce. V tomto slova smyslu se každý z nás „může stát Božím pokladníkem.“⁶⁸ Skutečnost, že Bůh je Pánem celého Vesmíru ovšem znamená, že všechno co máme, pochází od Něho a proto bychom Mu měli s vděčností a radostí vrátit naše desátky a dary. „Neochvějná boží dobrota nás vyzývá k tomu, abychom na Boha nezapomínali a nebyli vůči Němu nevděční,“ napsala Whiteová. „Nemáme snad s radostí v srdci vrátit Bohu naše desátky a dary?“⁶⁹ Ačkoliv vděčnost není důvodem k placení desátků, měly bychom je odvádět v duchu vděčnosti.⁷⁰

⁶⁵ Testimonies, 4:119.

⁶⁶ Testimonies, 4:479.

⁶⁷ Viz „Tithe“ Pacific Union Recorder, 10 října, 1901, odstavec 4.

⁶⁸ Counsels on Stewardship, str.73

⁶⁹ „How much Owest Thou?“ Signs of the Times, 6 ledna 1890, odstavec 5.

⁷⁰ Testimonies, 5:150: „Jediné, co Bůh učinil pro rozvoj svého díla, je, že žehná člověku v jeho majetku. Dává mu sluneční světlo a déšť. Způsobuje růst rostlin. Dává člověku zdraví a schopnosti k získání finančních prostředků. Všechny dary, které přijímáme pocházejí z jeho štědrých rukou. Po mužích a ženách chce pak na oplátku, aby projevili svoji vděčnost odevzdáním části svého majetku prostřednictvím desátků a darů.- děkovných darů a dobrovolných darů.“

Třetí pohnutka pro odvádění desátků je morálního charakteru. Bůh apeluje na naše morální uvědomění a smysl pro etickou odpovědnost, které jsou základními důvody pro odevzdávání desátků. Placení desátků je náboženskou a morální povinností.⁷¹ Toto tvrzení je u Whiteové založeno na jejím chápání podstaty desátků, tak jak jsme se o ní zmínili výše, podle něž patří desátek Bohu. Ten je přitom ustanovil k svatému účelu. Ponechat si tento díl znamená porušit 8. přikázání - „Nepokradeš“ (Ex.20,15) Whiteová v této souvislosti uvádí Hospodinovo vyjádření: „Když používáte peníze z desátků k uspokojení svých vlastních potřeb ...okrádáte mě. Kradete peníze, které jsou moje. Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte“ (Mal 3,9).⁷² Její rada zní proto takto: „Buďte věrní a čestní a vraťte Bohu přesně tolik, kolik mu náleží.“⁷³ Aby ovšem mohla tato motivace k placení desátků fungovat je třeba, aby člověk uznal Boha jako svého Spasitele a Pána.

Čtvrtá pohnutka je spojena s misijní činností. Podle E. G. Whiteové je tato pohnutka k odvádění desátků založena na Ježíšově vykupitelském díle ve spojení s hojností Božího požehnání. „Protože vzrostly výsady a požehnání, jichž se nám dostává, a protože máme před sebou jako příklad nesrovnatelnou oběť slavného Syna Božího, neměly bychom svou vděčnost vyjádřit hojnějšími dary (desátky a dary), aby také jiní mohli být účastni poselství spásy?“⁷⁴ Řečnická otázka předpokládá kladnou odpověď. Božím plánem je rozhlásit věčné evangelium o spasení do celého světa. Když Bůh povolal k splnění tohoto cíle některé jedince, aby kázali jeho Slovo, využil k tomu desátkového systému. „Bůh dal všem členům církve výsadu podílet se na jeho díle a podporovat jej svými finančními prostředky.“⁷⁵ Prostřednictvím systému odevzdávání desátků, píše Whiteová, „mohou všichni cítit, že se podílí na rozvoji převzácného díla spasení.“⁷⁶ Vyzývá nás proto, abychom „pro záchranu těch, za kte-

⁷¹ Viz Touha věku str. 617

⁷² Testimonies, 6:387.

⁷³ Counsels on Stewardship, str.82. Toto vyjádření napsala Whiteová v roce 1896, v roce 1900 jej však pozměnila v tom smyslu, že uznala existenci důvodů, kdy není v moci člověka odevzdat desátek okamžitě do pokladny (např. z důvodu nemoci): „Buďte poctiví a věrní a pokud je to jen možné odevzdejte Bohu včas do pokladny přesně tolik kolik mu náleží.“ („How much Owest Thou?“ Review and Herald, 25 prosince 1900, odstavec 5.)

⁷⁴ Patriarchové a proroci str. 528.

⁷⁵ In Heavenly Places, str. 303. Když používá Whiteová termínu „finanční prostředky“ má tím na mysli dary a desátky. Dary a desátky však u ní neznamenají jedno a totéž. Desátky pokládá za něco jedinečného a specifického a nazývá je „zvláštními dary pro zvláštní účel“ („God’s Claim Upon Us,” Review & Herald , 8 prosince 1896, odstavec 2). Charakter desátků je takový, že patří Bohu a „mají být použity výhradně na podporu těch, kteří se věnují hlásání evangelia.“ (In Heavenly Places, str. 303).

⁷⁶ Counsels on Stewardship, str.73.

ré Kristus zemřel, poskytl Bohu naše finanční prostředky.“⁷⁷ Misijní pohnutka ztotožňuje náš zájem s Božím cílem zachránit všechny lidi pro Jeho království.⁷⁸

Pátá pohnutka vychází z faktu, že nám Bůh žehná. Tuto pohnutku je poněkud těžké vyjádřit, neboť samotné odvádění desátků předjímá skutečnost, že nám Bůh již požehnal. Právě to má Whiteová na mysli když píše: „Máme snad přijmout z Božích rukou požehnání a nevrátit mu nic zpět – a to dokonce ani formou desátku, což je díl, který si Bůh vyhradil pro Sebe ?... Máme snad být ustavičně lhostejní vůči jeho darům a nikterak neodpovědět na jeho lásku?“⁷⁹ Bůh nepotřebuje se svým požehnáním čekat na chvíli, kdy mu odevzdáme svoje desátky a to z prostého důvodu, neboť bez jeho předchozího požehnání, bychom nedokázali získat nic, z čehož bychom mu mohli svůj desátek odevzdat. Bůh se proto chápe iniciativy, žehná nám nehodným hříšníkům a doufá přitom, že jej uznáme jako původce těchto darů a že svou vděčnost vyjádříme prostřednictvím našich desátků.⁸⁰

Podle E. G. Whiteové jsou Hospodinova slova z Mal. 3,9 určena lidem, kteří ztratili v Boha svoji důvěru. Hospodin je zde vybízí k tomu, aby mu důvěřovali a přinesli mu do chrámu svoje desátky. Pokud takto projeví svoji víru, Bůh jim požehná.⁸¹ Je třeba, aby si připomenuli, že „jejich blahobyt závisí na tom odevzdat Bohu, co mu náleží.“⁸² Vzhledem k tomu, že to co Bohu odevzdáváme je ve skutečnosti jeho, není požehnání které od něho přijímáme v podstatě ani pohnutkou k placení desátků. Tento závěr zdá se podporuje i další vyjádření Whiteové k problematice vztahu mezi desátky a požehnání. Všimněme si přitom její rady: „Přesně vypočtený desátek je díl, který patří Bohu. Ponechat si ho, znamená okrádat Boha. Každá člověk by měl dobrovolně a s radostí přinášet do Boží pokladnice svoje desátky a dary, protože mu to přinese užitek.“⁸³ Na první pohled se nám může jevit, že tento výrok naznačuje, že to co nás má vést k odevzdávání desátků je Boží požehnání. Všimněme si však, že tou opravdovou pohnutkou je tu pohnutka morálního charakteru. „Desátek je díl, který patří Bohu. Ponechat si ho, znamená okrádat Boha.“ Jakou roli zde tedy má Boží požehnání? Jedná se o bonus navíc! Podle Whiteové nás Bůh stvořil a obdařil nás

⁷⁷ „Laborers Together with God,“ Review and Herald, 11 července 1901, odstavec 7.

⁷⁸ Whiteová k tomu napsala: „Bůh nám udělil výsadu spolupracovat s ním, aby se ke všem lidem ve všech zemích dostala pravda pocházející z Nebes. Člověk byl obdařen posláním pracovat nikoliv na svém díle, ale na díle Nebes.“ („The Duty of paying Tithes and Offerings,“ Review & Herald, 17 prosince 1889, odstavec 5).

⁷⁹ Messages to Young People, str. 216.

⁸⁰ Viz Counsels on Stewardship, str.97.

⁸¹ Testimonies, 6:389.

⁸² Testimonies to Ministers and Gospel Workers, str. 305.

⁸³ Counsels on Stewardship, str.67.

„veškerými svými dary“, z kterých se můžeme radovat. Když mu však odevzdáme desátý díl z našeho příjmu, požehná nám tak, že těch zbylých devět desetin vynese mnohem více než „celková částka našeho příjmu bez jeho požehnání.“⁸⁴ Bůh nám dopřeje větší příjem, abychom Mu mohli též více odevzdat. **In seeking the blessing we would be seeking the privilege of giving more to the cause of the Lord.**

C. Neposkytnutí desátky

Existují okolnosti za nichž je v pořádku si desátek ponechat nebo jej použít ne-správným způsobem? Z toho, co jsme zde uvedli, když jsme se zabývali pohnutkami k odvádění desátků, vyplývá jasně negativní odpověď. Pro neodevzdání desátku ne-existuje žádná omluva. E. G. Whiteová odmítá, že by jí mohla být například chudoba. Protože velikost desátek je daná poměrem k příjmu, bude desátek, který zaplatí někdo chudý „poměrně nízká suma a jeho dary tak budou odpovídat jeho možnostem. Boží přijetí však nezávisí na velikosti daru, jde tu o vyjádření naší vděčnosti a lásky.“⁸⁵ Pádným důvodem pro neplacení desátků nejsou ani dluhy. Ti, kteří používají k splácení svých vlastních dluhů peněz, které patří Bohu, mají, jak říká, velký náboženský a duchovní problém. Nedrží se toho „bezvýhradně poslouchat Boha.“⁸⁶ Jejich skutečným problémem je sobectví.⁸⁷

E. G. Whiteová rovněž odmítá, že by důvodem k neplacení desátků mohla být nedůvěra k vedení církve. Její postoj k tomuto problému ilustruje její reakce na situaci ve sdružení Michigan v roce 1890.⁸⁸ Stav, v jakém se toto sdružení nachází označuje Whiteová za velmi negativní a zdůrazňuje potřebu jeho obrody. Nebere si přitom vůbec žádné servírky a vyjadřuje se velmi otevřeně: „Jejich duchovní poznání je chabé, chybí jim nebeská moudrost, nemají v sobě Krista....Srdce řečníka neproměnila Boží milost.“⁸⁹ Dokonce říká, že „pro sbory by bylo mnohem lepší, kdyby takovéto starší a kazatele raději vůbec neměly. Z Boží pokladny se čerpají peníze na podporu lidí, kteří nejsou obráceni a kteří by sami potřebovali, aby je někdo poučil o principech evangelia, **which is Christ formed within, the hope of glory.**“⁹⁰

Duchovní stav kazatelů měl negativní vliv na členy církve, kteří se rozhodli neplatit desátky. Whiteová těmto lidem v této souvislosti připomíná slova z Malachiáše a

⁸⁴ Testimonies, 3:404.

⁸⁵ Counsels on Stewardship, str.73-74.

⁸⁶ Counsels on Stewardship, str.93.

⁸⁷ Cf. Testimonies, 1:225

⁸⁸ Viz „The Work in Michigan,“ Sermons and Talks, 2:71-79.

⁸⁹ Tamtéž str. 73.

⁹⁰ Tamtéž

klade jim otázku: „Uvědomujete si, že není za žádných okolností správné ponechat si desátky a dary a to ani tehdy, když nesouhlasíte s jednáním vašich bratrů? Desátky a dary nejsou vlastnictvím člověka, ale mají být použity pro Boží dílo.“⁹¹ Whiteová v tomto případě nejprve argumentuje podstatou desátků, poté však přechází k argumentu morální odpovědnosti, aby tak členům církve znovu připomenula jejich povinnost desátky platit. „Nehodní kazatelé možná obdrží část takto vybraných peněz..... nedopusťte se však hříchu tím, že byste Bohu odepřeli to, co mu patří.“⁹² Správci nad Božím dílem se budou před Bohem ze svých vlastních hříchů zodpovídat,⁹³ nikdo však nemůže jejich selhání používat k ospravedlnění okrádání Boha.

Když se E. G. Whiteová zabývá otázkou neplacení desátků, často zmiňuje kletbu zaznamenanou v Mal. 3.9. Bere tato slova velmi vážně a interpretuje je jako absenci požehnání, které je zaslíbeno těm, kdo desátky odvádějí. Jedná se o situaci, kdy se nám nedostává Boží dobroty, či jsme jinak řečeno zbaveni „bonusu navíc“, který nám umožňuje, když odevzdáváme desátek, dávat Bohu dokonce více, než kolik jsme původně mohli. (Je to dost volně řečeno, ale jinak to neumím. V originálu to zní takto: **It is a deprivation of heavenly good or of the „extra bonus“ that comes from tithing which allows us to give even more to the Lord.**“). Proto říká: „Když okrádáme Boha, okrádáme rovněž sami sebe: přicházíme o nebeský poklad. Zbavujeme sami sebe Božího požehnání.“⁹⁴ Na otázku, jak je tedy možné, že někteří lidé prosperují, i když desátky neplatí, pak říká Whiteová toto: „Někteří z těchto lidí žijí dále v blahobytu. Ve své nezměrné milosti je Bůh k těmto lidem milosrdný, aby si svůj hřích mohli uvědomit a zanechat jej.“⁹⁵ Bůh se neustále snaží tyto lidi přesvědčit, že dary, které dostávají pocházejí z jeho shovívavé dobroty. Jsou však jiní, které „už Boží klatbu pociťují. Dostávají se do stísněné ekonomické situace a pociťují, že mají

⁹¹ Tamtéž str. 74

⁹² Tamtéž

⁹³ Tamtéž. Je třeba připomenout, že E. G. Whiteová zároveň vyzývala členy církve, aby své výhrady vůči osobám, kteří pochybili, veřejně tlumočili. (tamtéž str. 75). V roce 1907 pak dala mnohem konkrétnější radu: „Okrádáte Boha, protože si myslíte, že vedení církve nepracuje správně. Řekněte svoje výhrady jasně a otevřeně těm, kterých se to týká. Pokud se domníváte, že je třeba něco změnit, napište petice, ale neřešte skutečnost, že jiní jednají nesprávně tím, že přestanete platit desátky neboť tak sami projevíte svoji nevěrnost.“ (Gospel Workers, str. 227). To je vše, co Bůh očekává od členů církve, na druhé straně je však utěšuje, když říká: „I kdyby finanční prostředky, které jsou svaté, nebyly použity správným způsobem a nesloužily by k účelu, který si dárce představoval – k oslavě Boha a pro spasení lidí ve světě – ti, kteří s upřímností a pohledem upřeným na slávu Boží odevzdali své desátky, nepřijdou o svou odměnu.“ (Testimonies, 2:518). E. G. Whiteová rovněž zdůrazňuje odpovědnost, jakou má vedení církve v práci, kterou vykonává a za využívání desátků a darů: „Do Boží pokladnice směřují desátky, které je třeba považovat za svaté. Patří Bohu a jsou odváděny proto, aby práce na Božím díle mohla pokračovat. Ti, kteří jsou na odpovědných místech musí jednat tak, aby v ně měli lidé v církvi důvěru. Neměli by se bát otevřeně hovořit o všem, co se týká jejich řídicí práce.“ (Manuscript Releases, 13:198).

⁹⁴ „The Tithes,” Pacific Union Recorder, 10 října 1901, odstavec 3.

stále méně a méně. Kdyby však předtím uznali Boží nárok a s ochotným srdcem odevzdali svůj desátek, obdrželi by od Boha větší požehnání a více peněz.⁹⁶ Nedo-
statek hojnosti v požehnání je v tomto případě způsob, jakým chce Bůh tyto lidi při-
mět k tomu, aby dali Bohu v svém životě na první místo. Všimněte si, že důvodem
požehnání je, abychom mohli více dávat.

Závěrem k této problematice Whiteová říká: „Desátky ze všeho, co nám Bůh dopřál,
patří Jemu a pokud tyto prostředky používáme ke svému vlastnímu prospěchu, tak jej
okrádáme. Bůh to tak ustanovil a nelze o tom vůbec pochybovat.“⁹⁷

D. Závěr

Podle E. G. Whiteové není osobní motivace člověka k placení desátků pouze
emociální záležitostí, ale je daná duchovní, duševní, morální a rozumovou stránkou
daného jedince. Odvádění desátků vyžaduje, abychom byli Bohu plně oddaní, prožili
pokání a obrácení, žili Bohem posvěceným životem a byli tak citliví na působení Du-
cha svatého, který nás vede k poslušnosti vůči zjevené Boží vůli.

Obětní smrt Ježíše Krista na kříži by měla podle E. G. Whiteové vést věřící k lásce
k Bohu. Tu lze projevit mnoha způsoby, přičemž jedním z jejich projevu je i placení
desátků. Skutečnost, že je Bůh Pánem Vesmíru a že nás ze své vůle poctil důvěrou,
když nás určil za správce svého vlastnictví, by nás měla přimět k tomu, abychom mu
jako věrní správci odevzdali své desátky a uznali tak jeho autoritu. Desátky však, jak
dodává Whiteová, apelují rovněž na naše svědomí, abychom si uvědomili, že pokud
uznáváme Boží nárok na desátky a považujeme je za výlučné Boží vlastnictví, pak
okrádání Boha je velkým morálním selháním a velmi vážným přestupkem.

Poselství evangelia působí silně na srdce těch, kteří již přijali Boží požehnání a
mělo by je vést k tomu, aby mu poskytli své finanční prostředky, zvláště pak desátky
a umožnili tak mnoha dalším lidem dozvědět o dobré zprávě evangelia. Těm, kteří
odevzdají na Boží dílo své desátky je zaslíbeno Boží požehnání. Po větším požeh-
nání bychom však měli toužit s tím, abychom měli možnost Bohu též i více odevzdat.
Zatímco důvodů, které nás mají přimět k placení desátků je hned celá řada, neexistu-
je důvod, pro který by bylo možné desátky neplatit. Dokonce ani v tak závažných pří-
padech jakými může být pochybení ze strany vedení církve a kazatelů při nakládání

⁹⁵ „Holiday Gifts,” Review & Herald, 26 prosince 1882, odstavec 16.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ „The duty of paying Tithes and Offerings,” Review & Herald, 17 prosince 1889, odstavec 1.

s desátky nejsou členové církve oprávněni si desátky ponechat a nakládat s nimi podle jejich vlastního uvážení.

IV. Spravování desátků

Systém odevzdávání desátků byl podobně jako praxe, která se v této věci rozvíjela za života E.G. Whiteové, poměrně jednoduchý a praktický. Samotný systém, tak je popsán v Bibli, byl „obdivuhodný ve své jednoduchosti a vyváženosti“ a „k jeho pochopení a provádění nebylo zapotřebí hlubšího studia.“⁹⁸

A. Vyučování desátků

První věc, která se týkala této praxe, bylo vyučování laiků biblickému učení o desátcích a praktickým aspektům tohoto modelu. E. G. Whiteová často nabádá kazatele, aby členy církve poučili o jejich povinnosti přinášet Bohu své dary a desátky. Zdá se, že si přitom byla vědoma nechutě některých kazatelů hovořit ve svých sborech na toto téma a to zvláště pak před novými členy. Poukazuje proto na neblahé důsledky takového jednání. „Když do sboru nastoupí po prvním kazateli jiný kazatel a začne hovořit o tom, jaké má Bůh na svůj lid požadavky, někteří lidé mu na to řeknou: ‘Kazatel, který nám přivedl k pravdě, se před námi o těchto věcech nikdy nezmínil.’ A urazí se. Někteří dokonce odmítnou desátkový systém akceptovat a přestanou do společenství lidí milujících pravdu chodit.“ Řešením, jak říká, je, aby všichni nositelé pravdy tyto nově obrácené lidi „přesně a důkladně“ vyučili „všem základním otázkám víry“.⁹⁹

Whiteová zdůrazňuje, že se od kazatelů očekává, aby učili, že systém odevzdávání desátků „je pro Boží lid poslední doby stejně tak závazný jako byl závazný pro Izraelce“,¹⁰⁰ že tento desátek musí být přesný a poctivý¹⁰¹ a že je odevzdávání desátků má být „vyjádřením naší závislosti na Bohu“¹⁰² **This training should be implemented by pastor „by precept and example“**¹⁰³

B. Odvádění desátků

Vše začíná uvědoměním si skutečnosti, že desátek patří Bohu a že je třeba mu tuto část vyhradit. Proto je nezbytné oddělit ji co nejdříve od našeho příjmu. Nikdo, ří-

⁹⁸ Counsels on Stewardship, str. 73 „The Church and Its Mission No. 1,“ East Michigan Banner, 18 ledna 1905, odstavec 3.

⁹⁹ Evangelism, str. 321.

¹⁰⁰ Gospel Workers (1892), str. 98.

¹⁰¹ Testimonies, 9:251.

¹⁰² Gospel Workers (1915), str. 370.

¹⁰³ Counsels on Stewardship, str. 101.

ká Whiteová, by neměl „učit, že můžeme využít našich peněz pro sebe a teprve zbytek pak přinést Bohu, i když by tento desátek byl jinak poctivý. Boží díl je třeba oddělit jako první.“¹⁰⁴ Důvod pro takovéto počínání je přitom jak teologický tak i praktický. Oddělení desátků ihned co dostaneme svoji mzdu je „rituálem“, kterým vyjadřujeme teologickou skutečnost, že Bůh je v našich životech na prvním místě. Z praktického hlediska je pak oddělení desátků od našeho příjmu ochranou před použitím tohoto dílu na nesprávné účely nebo před jeho nesprávným vypočtením. Whiteová vysvětluje, že oddělování desátku by se mělo provádět doma a to za účasti rodičů i dětí.¹⁰⁵

Jakmile je desátek oddělen, měl by být odevzdán církvi. Podle Whiteové, je nejvhodnější dobou k odevzdání našich desátků a darů sobotní bohoslužba. Sobota je vhodná pro oslavení Boha skrze naše finanční prostředky, protože je to den, kdy s ním máme společenství. „Sobota je dnem, kdy si uvědomujeme Boží dobrotu. Hledíme na jeho stvořitelské dílo, které je nám důkazem jeho spasitelské moci. Naše srdce jsou naplněna vděčností za velikost jeho lásky. A právě tehdy, ještě než začneme opět pracovat, odevzdejme Bohu, co mu náleží a vyjádřeme svými dary naši vděčnost.“¹⁰⁶ Odevzdání desátků a dobrovolných darů představuje akt uctívání Boha vykonaný během soboty, kdy se lidé scházejí společně k jeho oslavování.

Peníze vybrané na desátcích byly poté odeslány do úřadu pokladníka sdružení, přičemž osobou, která odpovídala za převedení těchto prostředků do pokladny, byl předseda sdružení.¹⁰⁷ Podle Whiteové mají „věrní správci umístit peníze, které patří Bohu, do jeho pokladny“¹⁰⁸ neboť jak říká „Bůh chce, aby byl tento díl vložen do jeho pokladny“¹⁰⁹ Od administrátorů církve se pak očekává, že budou s desátky nakládat podle účelu, k jaké je Bůh ustanovil.

C. Zdroje z nichž se mají desátky platit

Jak velký desátek bychom měly odevzdávat a z jakých zdrojů jej odvádět? Odpověď Whiteové je zcela srozumitelná. „Pokud jde sumu, která se nás chce, Bůh výslovně uvedl, že to má být jedna desetina ze zisku,“¹¹⁰ „desátek ze všeho, čímž tě

¹⁰⁴ „A Test of Gratitude and Loyalty,“ Review & Herald, 4 února 1902, odstavec 7.

¹⁰⁵ Tamtéž. Pro odvádění desátků podle ní platí zásady uvedené v 1 Kor. 16,2 a 2 Kor. 9,7. Hlavní zásadou je, že oddělit desátek by měl před využitím zbytku peněz každý člověk.

¹⁰⁶ Tamtéž odstavec 8.

¹⁰⁷ Testimonies to Ministers and Gospel Workers, str. 305. Na jiném místě konstatuje, že se „desátky odvádí na sdružení“ což znamená totéž co „církvní pokladna“ (Manuscript Releases 7:366).

¹⁰⁸ Testimonies 9:59.

¹⁰⁹ Testimonies 6:386.

¹¹⁰ „The Bible System of Tithe and Offering,“ Signs of Times, 18 března 1886, odstavec 7. Již v roce 1875 Whiteová píše že „Bůh stanovil jednu desetinu ze zisku“ jako desátek (Testimonies, 3:394,408) V roce 1882 opakuje, že „desátek ze všeho našeho zisku patří Bohu,“ a dodává k tomu: „Tento desátek je svatý. Žádnou menší

Bůh obdařil, ¹¹¹ „desátek ze všech našich příjmů“¹¹² Když píše „lidem, kteří pracují v institucích vzniklých z Božího pověření“ radí jim, aby „platili desátky ze všeho, co vlastní a ze všeho, co nabyli“¹¹³ Konkrétněji pak hovoří o „Bohem posvěceném desátku z veškerého zisku ať už ze zahrady, z pole, ze stáda dobytka nebo z duševní či fyzické práce.“¹¹⁴ Její hlavní důraz je na tom, aby desátek byl odveden z veškerého příjmu a zisku. Přesto však uznává, že se velikost desátku bude člověk od člověka lišit a to přitom ne jenom z důvodu různě vysokých příjmů a zisků,¹¹⁵ ale rovněž proto, že „je na svědomí každého jednotlivce, aby se svobodně rozhodl,“ co všechno bude považovat za příjem a zisk.¹¹⁶ Ihned však k tomu dodává, že „i když je na našem svědomí, abychom se v této věci svobodně rozhodli, Božím záměrem je, abychom dávali desátek ze všeho. Nikoho však není třeba k tomuto nutit.“¹¹⁷ Z kontextu vyplývá, že zde má Whiteová na mysli biblický záměr, podle nějž má být desetina veškerého zisku vrácena Bohu. O několik let později se Whiteová k této problematice vrací, když píše, že Bůh „dává všem svobodu, jak velký budou platit desátek a zda budou či nebudou dávat kromě něj ještě něco navíc.“¹¹⁸

D. Závěr

Podle E. G. Whiteové je desátkový systém záměrně jednoduchý, aby se jím mohli všichni řídit. Kazatele mají povinnost poučit členy církve o existenci tohoto modelu a o jejich odpovědnosti odevzdávat Bohu desátky. Před tím než začneme se svým příjmem jakkoliv nakládat, musíme doma většinou formou pobožnosti svůj desátek oddělit. Ten pak máme jako výraz naší úcty přinést v sobotu do sboru, abychom tak vyjádřili naši trvalou závislost na Božím požehnání a jeho milosti. Desátky se mají platit z veškerého našeho příjmu a zisku, přičemž je na osobním rozhodnutí každého z nás, z čeho všeho budeme svůj desátek platit.

V. Nakládání s desátky

Není pochyb o tom, že sama Whiteová v chápání této problematiky postupem času rostla, jak o tom koneckonců svědčí i její dopis staršímu sboru A. G. Danielsovi

částku Bůh za žádných okolností neakceptuje.“ („Will a Man Rob God?“ Review and Herald, 16 května 1882, odstavec 27.)

¹¹¹ „The Duty of Paying Tithe and Offering,“ Review & Herald, 17 prosince, 1889, odstavec 1.

¹¹² Counsels on Stewardship, str. 82, napsáno v roce 1896

¹¹³ Counsels on Stewardship, str. 66, napsáno v roce 1899

¹¹⁴ Education, str. 44, napsáno v roce 1903.

¹¹⁵ Counsels on Stewardship, str. 82, napsáno v roce 1875

¹¹⁶ Testimonies, 3: 394, napsáno v roce 1875.

¹¹⁷ Tamtéž

¹¹⁸ Testimonies, 5: 149, napsáno v roce 1882. V roce 1880 kritizuje ty, kteří všechno pro to. „aby jejich desátek byl co nejmenší.“ (Testimonies, 4:478).

z 16 března 1897, kde píše: Nikdy jsem této problematice nerozuměla tak dobře, jako ji rozumím dnes. Když my byly v této věci kladeny dotazy, které jsem měla zodpovědět, dostala jsem od Pána zvláštní pokyn, že jsou desátky určeny k mimořádnému účelu.¹¹⁹ Právě těmito pokyny bychom se měly nyní zabývat.

A. Stanovení principů pro nakládání s desátky

Základní otázkou zde je, kdo má o způsobu využití desátek rozhodovat. Jedná se pravděpodobně o nejsložitější otázku, jakou jsme si v souvislosti s problematikou desátek v díle E. G. Whiteové, kdy položili. Když čtu, co k této věci Whiteová napsala, ohromuje mě její neustálý důraz, na to, co jí Bůh ohledně využívání desátek vyjevil. Vyjadřuje se k tomu různým způsobem: Tak například říká: „Bůh mi dal ohledně využívání desátek zvláštní pokyn;“¹²⁰ mají být umístěny v boží pokladně a zde pak „se s nimi, jak Bůh ustanovil, má nakládat jako se svatými prostředky určenými na Jeho dílo,“¹²¹ „Obdržela jsem od Pána zvláštní pokyn, aby se desátky využívali k specifickému účelu.“¹²² Tato vyjádření jsou v naprosté shodě s biblickým učením podle něž patří desátky Bohu a proto je to On, kdo rozhoduje k jakému účelu a jakým způsobem se s nimi má nakládat.

Zdá se, že E. G. Whiteová považuje svoji prorockou službu za nástroj, skrze který Bůh nyní církvi říká, jakým způsobem chce, aby byly desátky využívány. Jakoukoliv snahu nakládat s desátkami jinak, než jak jí to Bůh zjevil, Whiteová okamžitě odsuzuje. V roce 1901 kárá za rozhodnutí přijaté ve věci využívání desátek dokonce i některé administrátory z Generální konference. Tehdy napsala: Božím záměrem není, aby dva nebo tři lidé plánovali za celou církev, k jakému účelu se mají desátky použít, a

¹¹⁹ Manuscript Releases, 13:281. V jejich prvních člancích žádné zvláštní pokyny, týkající se využívání desátek, nenajdeme. Whiteová zde pouze vyzývá členy církve, aby přinášeli Bohu své dary a desátky a neokrádali jej tak. (Testimonies, 1: 321, napsáno v roce 1961). V roce 1874 povzbuzuje věřící k přinášení desátek, aby mohlo být světlo evangelia šířeno druhým lidem. (Testimonies, 3:382, 389,391-392,395). Aby podpořila aktuálnost desátkového modelu používá rovněž příkladu Abrahama a Jákoba (str. 393). Nerozlišuje však využívání desátek od využívání dobrovolných darů. V roce 1879 píše o šíření evangelia za přispění vybraných desátek a dar. (Testimonies, 4:472), zmiňuje se však rovněž o některých dalších možnostech využití těchto prostředků. „Instituce, která jsou Božími nástroji určenými pro rozvoj Jeho díla, je třeba udržet. Je třeba postavit modlitebny, zřizovat školy, vybavit nakladatelství potřebným zařízením, aby mohly konat svou práci při vydávání knih, které jsou pak rozepisovány do celého světa. Tyto instituce ustanovil Bůh a na jejich udržení by měly být použity desátky a dobrovolné dary.“ (str. 464). Mezi využívání desátek a darů zde není žádný rozdíl. Teprve v devadesátých letech 19. století se Whiteové dostalo o Bohu více světla, což ji vedlo k tomu ozřejmit svoje vyjádření z roku 1879. Následkem toho se v této době začalo využívání desátek a darů od sebe lišit. „Ze záznamů jasně vyplývá, že v polovině devadesátých let 19. století dal Bůh prostřednictvím svého posla církvi zvláštní pokyny vyzývající k stanovení striktních pravidel ve věci využívání desátek.“ (Arthur L. White, „Highlights of the Beginnings of the Tithing System,“ Ellen G. White Estate Shelf Document, 2990, str. 10).

¹²⁰ Counsels on Stewardship, str. 101; srovnej s Gospel Workers, str. 101; Testimonies, 9: 247.

¹²¹ Counsels on Stewardship, str. 101

¹²² Manuscript Releases, 13:281

chovali se přitom, jako by jim tyto prostředky měli patřit¹²³ Z toho je zřejmé, že administrátoři a zaměstnanci církve jsou strážci desátkového systému jako takového a že jsou zodpovědní za to, aby využívání desátků bylo v souladu s Boží vůlí.

B. Specifika nakládání s desátky

V obecné rovině učí E. G. Whiteová, že „desátky jsou jeho vlastnictvím. Máme je vždy považovat za svatý díl, který máme ukládat do Boží pokladnice na podporu jeho díla.“¹²⁴ Na jiném místě napsala: „Bůh vlastní pokladnici a tuto pokladnici je třeba plnit desátky, jež mají být svaté, mají patřit Bohu a mají být dostatečně velké, aby z nich mohlo být z převážné míry financováno Boží dílo,¹²⁵ nebo zkrátka, aby „mohly financovat Boží dílo.“¹²⁶ Ve Starém zákoně přidělil Hospodin desátky Levitům za jejich službu v chrámu, nyní však určil, že mají být použity na dílo, které církev vykonává tj. v první řadě na hlásání evangelia, nebo jak Whiteová říká „na podporu služebníků evangelia.“¹²⁷ Pokud jde přitom o to, jakým způsobem se má s desátky nakládat a jakým nikoliv, je Whiteová velmi konkrétní.

1. *Použití desátků na podporu služebníků evangelia:* Desátky mají finančně podporovat jedince, kteří jsou zapojeni do služby,¹²⁸ tzn. „mají podporovat služebníky evangelia v jejich práci.“¹²⁹ Těmito pracovníky má přitom E.G. Whiteová na mysli „ty, které si Pán vyvolil, aby sloužili jeho svatému dílu a to nikoliv pouze kázáními (**sermonizing**) ale též duchovenskou prací (**ministering**),“¹³⁰ a vyučováním Bible těch, kteří nerozumí Božímu zákonu.¹³¹

2. *Použití desátků na podporu učitelů Bible:* Toto konkrétní využití desátků se zakládá na Božích pokynech, které jí byly vyjeveny. „Dostalo se mi světla, že by ti, kdo slouží v našich školách, učí Božímu slovu, vysvětlují Bibli a vzdělávají studenty Božím věcem, měli být podporováni z peněz vybraných na desátcích.“¹³² Toto vyjádření napsala Whiteová v roce 1900, sama k tomu však dodává, že „tento pokyn jsem do-

¹²³ „In the Regions Beyond,“ General Conference Bulletin, 5 dubna 1901, odstavec 8. Toto vyjádření bychom neměli chápat tak, že pokud zde místo dvou či tří lidí bude lidí osm či devět, jsou oprávněni rozhodovat o způsobu vyžití desátků. Takovýto závěr vylučuje poslední část jejího vyjádření, kde zdůrazňuje, že vlastníkem desátků je Bůh a nikoliv tři, devět nebo třeba patnáct jedinců.

¹²⁴ Kristova podobenství str. 300. Text kurzívou je dílem autora tohoto článku.

¹²⁵ Spalding and Magan Collection, str. 166.

¹²⁶ Manuscript Releases, 13:198.

¹²⁷ Counsels on Sabbath School Work, str. 129.

¹²⁸ Counsels on Stewardship, str. 102

¹²⁹ Counsels on Stewardship, str. 93.

¹³⁰ Daughters of God, str. 256.

¹³¹ Testimonies, 6: 149387.

¹³² Testimonies, 6: 215.

stala již před mnoha lety, nedávno mi jej pak Pán znovu a znovu zopakoval.“¹³³ Mezi učiteli Bible zařazuje Whiteová i ženy, které „vyučují mladé dívky, aby mohly úspěšně pracovat „**as visitors and Bible readers.**“¹³⁴

3. *Použití desátků na podporu žen kazatelů pracujících ve službě evangelia:* Whiteová hovoří o ženách kazatelů, které „i když nebyli ke službě vysvěceny, věnují svůj čas a schopnosti navštěvování rodin, kde s nimi otevírají Písmo a vykonávají tak práci, která je podobná kazatelské službě (**is in line of ministry**).“¹³⁵ Tyto ženy mají být za svou službu placeny z desátků,¹³⁶ neboť jak Whiteová jasně konstatuje, „desátky mají být určeny těm, kteří slouží slovem (**labor in word and doctrine**), ať už se jedná o muže nebo o ženy.“¹³⁷

4. *Použití desátků na podporu zdravotních misionářů:* Když se někdo stavěl proti použití desátků na podporu zdravotních misionářů, reagovala na to Whiteová těmito slovy: „Byla jsem poučena v tom smyslu, že služebník evangelia, který je rovněž zdravotním misionářem... vykonává mnohem účinnější práci, než ten, kdo tuto službu nevykonává“¹³⁸ Whiteová takto zdůvodňuje použití desátků na platy těchto pracovníků.

5. *Použití desátků na podporu kazatelů v důchodu a jejich rodin:* V roce 1904 Whiteová podporovala vedení církve ve snaze poskytnout vdovám po kazatelích určitou finanční podporu.¹³⁹ Když pak v roce 1911 vytvořila církev podpůrný fond, do kterého každé sdružení přispívalo 5 procenty ze svých prostředků vybraných na desátcích, vyjádřila s tímto plánem svůj plný souhlas.¹⁴⁰

6. *Použití desátků na podporu vedoucích publikačního oddělení:* Neexistuje vyjádření E. G. Whiteové, v kterém by vyjádřila svoji podporu použití desátků na platy vedoucích publikačního oddělení. Existuje však dopis W. C. Whitea adresovaný W. S. Lowrymu, ve kterém White píše, že „kdykoliv někdo přišel s tímto problémem za matkou, souhlasila s řešením, které naše církev v této věci zvolila.“¹⁴¹

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Manuscript Releases, 5:323.

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Manuscript Releases, 12:160.

¹³⁷ Manuscript Releases, 1:263.

¹³⁸ Medical ministry, str. 245.

¹³⁹ Manuscript Releases, 1:189, rovněž též “The Use of Tithe,” Echoes, 21 června 1905, odstavec 6.

¹⁴⁰ Manuscript Releases, 3:272-273.

¹⁴¹ viz Robert W. Olson, „Ellen G. White Comments on the Use of the Tithe Funds,“ nepublikováno, únor 1990, str. 19. Olson naznačuje, že za určitých okolností souhlasila Whiteová též s vyplácením částečného platu některým knižním evangelistům. (str. 20). Svůj názor opírá o dopis, který napsal W. C. White 11 června 1902, ve kterém popisuje co se, pokud jde o pomoc některým knižním evangelistům, odehrávalo v Austrálii v době, kdy zde Whiteová působila. Nedostávali více než „dva a půl dolaru týdněz desátků vybraných na sdružení. Tyto pení-

7. *Použití desátků na podporu chudých misijních oblastí*: Whiteová radí sdružením, aby si v peněžích vybraných na desátcích nechali určitou rezervu, kterou by mohli věnovat oblastem na vlastním americkém kontinentu nebo v zámoří. „Existují oblasti, kde je třeba udržet misijní činnost, i když zde nejsou žádné sbory a tedy žádné desátky nebo kde jsou pouze nově pokřtění věřící a tedy omezený přísun desátků,“ píše Whiteová. „Jestliže máte prostředky, o kterých poté, co jste štědře zaplatili vaše vlastní kazatele, víte, že je nezbytně nepotřebujete, pošlete tyto Pánovi peníze do těchto chudých míst“¹⁴²

C. Použití desátků na mimořádné účely

Existuje několik málo případů, v kterých W: G: Whiteová rozšiřuje použití desátků na některé situace, které nepatří do skupiny těch typů použití, o kterých jsme zde doposud zmínili.

1. *Zdravotní misionářská práce v sanatoriu*: E. G. Whiteová souhlasila s návrhem, který jí předložil Dr. John Harvey Kellog, aby suma, vybraná na desátcích mezi zaměstnanci sanatoria, byla použita na podporu rozvoje misijní činnosti v sanatoriu.¹⁴³ Tato práce přitom spočívala v pomáhání chudým. Whiteová však dala svůj souhlas poněkud s váháním, neboť, jak připomněla vedení církve, naší prvořadou odpovědností je hlásat trojandělské poselství.¹⁴⁴

2. *Výstavba modliteben*. K tomuto by mělo docházet jen ve velmi výjimečných případech. Jak Whiteová píše, „existují výjimečná místa, kde je tak velká chudoba, že je i k výstavbě skromné modlitebny zapotřebí použít desátků.“¹⁴⁵

3. *Placení výběrčího desátků*. Ellen G. Whiteová se sice ve svých spisech touto problematikou nezabývá, podle W. C. Whitea však Ellen i James Whiteovi s tímto způsobem využití desátků souhlasili. Výběrčí desátků přitom nevykonával pouze služebnost pokladníka, ale měl odpovědnost též za vybírání desátků od členů církve.

Tyto výjimky byly ojedinělé a Ellen G. Whiteová nezamýšlela, že by se z nich měla stát v církvi všeobecně uznávaná praxe. Vždy se naopak jednalo o takový případ, jehož specifické okolnosti vyžadovaly osobitý přístup. Důležité přitom je, že se vedoucí představitelé církve v těchto případech snažili zjistit, jaký má na danou věc

ze jim měly sloužit jako výpomoc na úhradu jejich vydání.“ (tamtéž). K tomuto docházelo na místech, kde „se pracovalo velmi obtížně“

¹⁴² Manuscript Releases, 1:184.

¹⁴³ Manuscript Releases, 1:184.

¹⁴⁴ Viz Olson, „Ellen G. White Comments,“ str. 22.

¹⁴⁵ Manuscript Releases, 1:191.

Whiteová názor, aby se tak ujistili, jestli svým rozhodnutím neporušují svatost desátků. Očividně tak uznávali, že právo rozhodovat o využití desátků má jedině Bůh.

D. Nepatřičné nakládání s desátky

Během své služby musela Ellen G. Whiteová mnohokrát odpovídat na dotazy spojené s nakládáním s desátky a mnohokrát v této věci byla konfrontována s určitými podivnými praktikami ze strany církevních pracovníků. Ve svých spisech se vyjadřuje o některých způsobech využívání desátků, které nejsou v souladu s podstatou desátků a se svatým účelem, ke kterému je Bůh ustanovil.

1. *Nesprávné použití desátků ze strany členů církve*: Když píše Whiteová členům církve, říká následující: „Díl, který si Bůh vyhradil pro sebe, se nemá použít k jinému účelu, než k jakému jej On určil. Ať si nikdo nemyslí, že může na základě svého úsudku rozhodovat, k jakému účelu se mají jeho desátky použít. Ani v případech nouze jich nesmí použít ve svůj vlastní prospěch a nemůže s nimi naložit, tak jak sám uzná za vhodné, i kdyby si myslel, že tím podporuje Boží dílo.“¹⁴⁶ Všimněte si, že tato její rada vychází ze svaté podstaty desátků.

2. *Nesprávné použití desátků ze strany kazatele*. Protože měli kazatele na sborech k desátkům, které členové místního sboru odevzdali do Boží pokladny, bezprostřední přístup, mohli je snadno použít na nesprávnou věc. Kazatel, jak říká Whiteová, by si proto neměl myslet, „že si může desátky jen proto, že je kazatel ponechat a nakládat s nimi podle svého vlastního uvážení. Desátky mu totiž nepatří. Nemůže se věnovat čemukoli, o čemž si myslí, že je jeho povinnost.“¹⁴⁷

3. *Knižní evangelisté a kolportéři*: Někteří administrátoři církve si pohrávali s myšlenkou platit z desátků knižní evangelisty a kolportéry. Whiteová k tomu napsala toto: „Je velkou chybou, když se desátky používají na něco jiného, než k čemu byly určeny – tj. k podpoře kazatelů.“¹⁴⁸

4. *Nesprávné použití desátků ze strany církve*: Podle Ellen G. Whiteové by se z desátků nemělo platit např. vybavení sborů¹⁴⁹, neměli by sloužit k financování různých potřeb církve či údržby modliteben,¹⁵⁰ k zajištění jejich běžného provozu,¹⁵¹

¹⁴⁶ Counsels on Stewardship, str. 101.

¹⁴⁷ Testimonies, 9:247

¹⁴⁸ Counsels on Stewardship, str. 102.

¹⁴⁹ Daughters of God, str. 257.

¹⁵⁰ Gospel Workers, str. 226.

¹⁵¹ The Tithe: Its Use and abuse,“ General Conference Bulletin, 1 července 1897, odstavec 3.

k placení církevních dluhů¹⁵² nebo k „úhradě církevních výdajů.“¹⁵³ Nemělo by se jich používat ani k výstavbě budov pro církevní instituce.¹⁵⁴

5. *Výdaje na vzdělávání*: Ellen G. Whiteová říká zcela jednoznačně, že se desátky nemají „používat na vzdělávací účely,“¹⁵⁵ a to dokonce ani na studentská stipendia.¹⁵⁶

6. *Pomoc chudým a nemocným*: E. G. Whiteová soustavně hájí myšlenku, že jednou z odpovědností křesťanů je starat se o chudé a potřebné lidi. Ukazuje však, že desátky by k tomuto účelu sloužit neměly a že bychom je neměli „považovat za jakýsi charitativní fond. Desátky mají především sloužit na podporu těch, kteří nesou světu boží poselství, a neměli bychom je od tohoto účelu odvádět.“¹⁵⁷ Všem sborům radí, aby „cítili odpovědnost za chudé a staré lidi....Desátky však nepředstavují vhodný prostředek k financování této práce.“¹⁵⁸

7. *Kazatelé angažující se v politice*: Nadšení pro politiku, které se projevuje veřejnými politickými vystoupeními, není slučitelné s prací kazatele. „Desátky proto nemají sloužit k výplatě těch kazatelů, kteří se veřejně vyjadřují k politickým záležitostem.“¹⁵⁹

E. Závěr

Podle Whiteové rozhoduje o využití peněz vybraných na desátcích Bůh, který je posvětil k velmi specifickému účelu. Velmi často Whiteová naznačuje, že to, co ona k této problematice říká, jí sdělil sám Bůh a pokud administrátoři církve, kazatele nebo členové církve používali desátky na nesprávný účel, vždy se proti tomu ohradila. Skutečnost, že je to Bůh, kdo rozhoduje o využití desátek, uznávalo rovněž vedení církve a svými žádostmi Ellen Whiteové o radu, když mělo být v této věci přijato nějaké rozhodnutí, dávali toto své přesvědčení najevo.

¹⁵² Testimonies, 3:103.

¹⁵³ Pamphlet 157: Special Testimony to the Oakland and Battle Creek Churches, str. 12. Bylo období, kdy některé církve využívali peníze vybrané na desátcích k úhradě svých provozních výdajů. Důvod byl přitom v tom, že zde pracovalo málo misijních pracovníků a desátky se proto v místních pokladnách jen hromadily. Podle Whiteové bylo třeba věnovat misijní činnosti více úsilí. Skutečný důvod, proč by z desátek neměly být hrazeny provozní výdaje církve, však tkví, dodává Whiteová, v tom, že „jak mi Pán zjevil, nemají se prostředky, které jsou v pokladně uloženy k podpoře kazatelské služby na různých místech světa, používat k žádnému jinému účelu.“ (Special Testimonies for Ministers and Workers No.10 (1897), str. 18.)

¹⁵⁴ Letter 93, 1899.

¹⁵⁵ Counsels on Stewardship, str. 102.

¹⁵⁶ Selected Messages, 23:209.

¹⁵⁷ Counsels on Stewardship, str.103.

¹⁵⁸ Manuscript Releases, 3:218.

¹⁵⁹ Fundamentals of Christian Education, str. 477.

Whiteová jednoznačně učila, že desátky mají sloužit na podporu kázání evangelia. V nezbytných případech povolovala výjimky, ty se však neměly stát trvalou praxí. Její rady ohledně velice konkrétního způsobu využití desátků by někdo mohl interpretovat jako rady, které vycházejí ze specifické ekonomické situace za jejího života. Protože byly finanční zdroje církve v její době značně omezené, mohl by si někdo myslet, že tehdy nebylo problémem dbát na to, aby tyto skromné prostředky vybrané na desátcích byly použity na hlásání evangelia. Odlišná ekonomická situace církve by však mohla v očích některých lidí volat po jiném nakládání s desátky a umožňovat jejich využití na účely, s kterými Whiteová nesouhlasila.

Takováto interpretace by ale byla pro Whiteovou naprosto nepřijatelná. Vždy trvala na tom, že Bůh od církve očekává, že bude s desátky nakládat tak, jak jim to ona sdělila. Protože jsou desátky svaté a protože jsou jeho výlučným vlastnictvím, je On jediný, kdo může rozhodovat k jakému účelu mají sloužit. Tuto interpretaci podporuje i rada, kterou dala Whiteová sdružením, které měli přebytek desátků. Místo toho, aby jim povolila, že jich mohou využít podle svého uvážení, je tehdy vyzvala, aby se o ně podělili s jinými sdruženími.¹⁶⁰

Skutečnost, že sama Whiteová povolovala v některých případech, pokud jde o nakládání s desátky, výjimku, svědčí o tom že zde určitá míra svobody při rozhodování o této věci existuje. Tyto výjimky by se však na druhou stranu neměli stát pravidlem. Kromě toho, když se v minulosti o těchto výjimkách rozhodovalo, byla Whiteová ještě na živu a mohla tak rozhodnutí vedení církve ovlivňovat. V dnešní době bychom proto při rozhodování o jakékoliv výjimkách měli být opatrní, promýšlet věci na modlitbě a nezapomínat přitom na to, že desátky nejsou naše peníze, abychom s nimi mohli nakládat tak, jak se nám zlíbí.¹⁶¹

VI . Nakládání s vlastními desátky u E. G. Whiteové

Protože se otázkou, jakým způsobem nakládala E. G. Whiteová se svými vlastními desátky, zabývala již řada autorů, není třeba abychom zde zacházeli do velkých podrobností.¹⁶² Je zřejmé, že ačkoliv odváděla Whiteová své desátky do pokladny

¹⁶⁰ Pamphlet 004-An Appeal for mission, str.24.

¹⁶¹ Některé důležité poznámky ohledně důsledků, které plynou z nařízení E. G. Whiteové o způsobu nakládání s desátky

¹⁶² Viz Arthur L. White, „Mrs. Ellen G. White and Tithe,“ Ellen G. White Estate Shelf Document, 1990; Arthur L. White, Allen G. White: The Early Elmshaven Years, svazek 5. (Washington, DC: Review and Herald, 1981), str. 389-397; Alberto R. Timm, „An Analysis of Four Statements of Ellen G. White on Special Uses of Tithe,“ ne-

sdužení, v některých případech je věnovala na zvláštní účel. Velkou starost měla například o evangelizační činnost v oblasti jižního misijního pole, kde ji znepokojoval nedostatek finančních prostředků pro tamější kazatele. Proto věnovala svoje peníze z desátků „nejpotřebnějšímu a nežalostnějšímu misijnímu poli na světě.“¹⁶³ Kromě toho byla ochotná přijmout desátky též od jiných lidí, kteří ji je přinesli s žádostí, aby je věnovala „tam, kde jich bude nejvíce zapotřebí“¹⁶⁴ Tyto peníze použila „na podporu bělošských i černošských kazatelů, kteří byli opomíjeni a kteří nedostávali dostatek peněz na to, aby mohli uživit svoje rodiny.“¹⁶⁵ V některých případech pak, jak upřesňuje, tyto peníze „věnovala černošským kazatelům, aby jim pomohla s jejich příjmem.“¹⁶⁶

Část svých desátků použila Whiteová rovněž na krytí potřeb některých žen kazatelů, které pracovaly misijně na plný úvazek, ale nebyly za to sdužením placeny. Tyto ženy přitom vykonávaly duchovenskou práci a oslovovali lidi, kteří se dosud s poselství evangelia nesetkali.¹⁶⁷ Whiteová považovala za nespravedlivé, aby ženy, které všechn svůj čas věnují misijní práci, nebyly za to finančně odměněny a cítila, že je její „povinností vytvořit z mých desátků fond, z něhož by byly ženy, které dělají stejně užitečnou práci jako kazatelé, vypláceny.“¹⁶⁸

Pokud jde o způsob, jakým nakládala se svými desátky, Whiteová za prvé vysvětluje, že „mi bylo ukázáno, abych své desátky sama věnovala na podporu bělošských i černošských kazatelů, kteří jsou opomíjeni a kteří nedostávají dostatek peněz, aby mohli řádně uživit své rodiny.“¹⁶⁹ Jinými slovy jako prorok byla Whiteová vedena Bohem, který ji říkal, co má udělat. To bylo její „zvláštní poslání.“ Za druhé Whiteová prohlašuje, že své desátky „nevzala z Boží pokladnice,“¹⁷⁰ protože jich použila na podporu kazatelů. Za třetí Whiteová nikdy nikomu neradila či nedoporučovala, aby

publikovaná studie, duben 1991; Roger W. Coon, „Tithe>Ellen G. White’s Counsel and Practice,“ Supplement to the Adventist Review, 1991.

¹⁶³ Manuscript Releases, 2:99 (1902).

¹⁶⁴ Tamtéž str. 100.

¹⁶⁵ Tamtéž str. 99. Whiteová cítila zvláště s kazateli v důchodu, kteří byli ve finanční nouzi, protože v té době ještě v církvi nefungoval systém důchodového zajištění. Napsala k tomu: „Když vidím pracovníky, kteří věrně a opravdově vykonávali svoji práci, jak jsou ponecháni na pospas svému utrpení, je mojí povinností vyjádřit v jejich prospěch. Když tato má slova nepřimějí bratry, aby jim poskytli pomoc, poté jim musím pomoci sama, i když jsem nucena k tomuto účelu použít část z mých desátků.“ (Citováno z W. C: White, „Regarding the Use of the Tithe,“ nepublikovaný rukopis, DF 384, EGWEC-GC, [ca.1932]).

¹⁶⁶ Manuscript Releases, 2:101-102.

¹⁶⁷ Manuscript Releases 5,29, (1898).

¹⁶⁸ Tamtéž .

¹⁶⁹ „Watson Letter,“ publikováno in Arthur L. White, The Early Elmshaven Years, str. 395.

¹⁷⁰ Tamtéž

své desátky věnoval tam, kam uzná za vhodné.¹⁷¹ Byla přesvědčena, že to co sama dělá, je naprosto ojedinělé, protože se jí dostává přímých pokynů od Boha. Za čtvrté, Whiteová nikdy nikoho nežádala o desátky na podporu strádajících misijním oblastí Máme svědectví které potvrzuje, že někteří lidé Whiteové své peníze z desátků svěřili, neexistuje však ani náznak toho, že by si o ně kdy sama řekla.¹⁷² Za páté, Whiteová si vedla o penězích, které jí byli svěřeny, poctivé záznamy, napsala na ně stvrzenku a těm, kteří je jí dali, vždy sdělila, jak s těmito prostředky naložila.¹⁷³

Je evidentní, že v případech, kdy si Whiteová sama přisvojila právo rozhodovat o využití svých desátků či desátků svých přátel, měla pro to dobré důvody a na své straně i Boží podporu. Desátky nebyly v žádném případě použity na nesprávný účel, jejich využití naopak splňovalo Boží záměr, který má s těmito svatými prostředky. Vzhledem k velmi osobité službě, kterou Whiteová v církvi zastávala, není možné považovat její jednání v této oblasti za vzor pro kohokoliv, kdo by chtěl své desátky věnovat na určité konkrétní projekty. Měli bychom mít též v patrnosti, že způsob využívat desátků na podporu biblických pracovníků a pracovníků v důchodu, se stal v církvi uznávanou praxí.

VII. Druhý desátek

Kniha Deuteronomium se zmiňuje o desátku z úrody, který měli Izraelité sníst v chrámu nebo ve svém městě a o který se měli podělit s chudými a levity. (Dt 12,3,17;14,22-29;26,12-15) Elen G. Whiteová tento desátek odlišuje od pravidelného desátku, který byl určen levitům a kněžím za jejich službu ve svatyni a nazývá jej „druhým desátkem“¹⁷⁴ Tento desátek odváděli Izraelité do svatyně jednou za dva roky jako děkovnou oběť a jedli jej při náboženské slavnosti, které se účastnili levité, cizinci, vdovy a sirotci.¹⁷⁵ Třetí rok „byl tento druhý desátek určen levitům a chudým lidem žijícím v místě bydliště,“ a sloužil jako „fond na charitu a pohostinnost“¹⁷⁶ Whiteová ukazuje, že „se tento desátek zásadně lišil od toho, který byl odváděn každý rok na službu Bohu“¹⁷⁷

¹⁷¹ Tamtéž

¹⁷² Tamtéž

¹⁷³ Tamtéž

¹⁷⁴ Patriarchové a proroci, str. 530.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Tamtéž

¹⁷⁷ „Exacting Usury of Brethren,“ Review & Herald, 11 března, 1884 odstavec 3.

Ellen Whiteová nás od odvádění tohoto desátku sice neodrazuje, ale ani tuto praxi příliš nepodporuje. Například v Austrálii však vybízela členy církve, aby svými dary navýšili finanční prostředky fondu určeného na výstavbu objektu sanatoria v Sydney. Později pak oznamovala, že „naši spolupracovníci v Austrálii reagovali přátelsky a radostně. Aby navýšili stavební fond vybrali druhý desátek. Formou velké peněžní i materiální pomoci i vlastní práce přinesli nevýslovnou obět.“¹⁷⁸ Nevíme, jestli o druhý desátek na tento stavební projekt sama požádala či nikoliv. Důležité však je, že očividně přinejmenším při některých příležitostech členové církve druhý desátek odevzdávali.

Když začal rozvoj vzdělávací činnosti a vyvstala otázka jejího financování, dostala Ellen G. Whiteová otázku, zda by „druhý desátek nemohl sloužit na podporu provoz církevních škol.“ Její okamžitou odpovědí bylo, že „není lepšího účelu, ke kterému by mohly tyto prostředky sloužit.“¹⁷⁹ Když se ale vedení církve pokusilo hradit z těchto peněz téměř veškeré náklady na provoz škol, prohlásila: „Bylo mi řečeno, že plán, který nepočítá s příspěvkem studentů na výuku a který chce, aby byly školy finančně závislé pouze na druhém desátku, nepřinese školám nic než finanční problémy.“¹⁸⁰

Nic více Ellen G. Whiteová o druhém desátku nenapsala. Zdá se, že jej nepovažovala pro církev za závazný. Ty, kteří byli ochotni přispět na zvláštní projekty, však na druhou stranu nikterak neodrazovala.

VII: Všeobecné shrnutí

Zdá se mi zřejmé, že rady, které Ellen G. Whiteová k problematice desátků dává, stejně tak jako její neustálé výzvy členům církve k odvádění desátků Bohu, nevychází primárně z pragmatických obav o finanční situaci církve, ale jsou dány teologickým pochopením dané problematiky. Její koncept Boha, jako spravedlivého vládce vesmíru, projevujícího svou dobrotu ustavičnými dary a požehnáním, jejímž vyvrcholením byl největší dar skrze jeho jediného Syna, představuje důvěryhodný teologický argument pro Boží nárok na náš život, na všechno co nám patří a zvláště pak na naše desátky.

Systém odvádění desátků ustanovil sám Bůh a měl sloužit do hříchu padlým lidstvu posedlému nezvladatelným sobectvím jako požehnání. Dobrota jeho nařízení

¹⁷⁸ „The Need for the Cause in Australia,“ Needs, 4 července 1903, odstavec 21.

¹⁷⁹ Manuscript Releases 7,138, (1904).

¹⁸⁰ Tamtéž, str. 139.

vychází ze skutečnosti, že jeho původcem je Bůh a že jeho trvalou platnost pro Boží lid potvrdil sám Ježíš Kristus. Prostřednictvím desátků nám chtěl Bůh vtisknout do naší paměti myšlenku, že On je dárce všeho požehnání a všech darů. Je to on, kdo nás udržuje při životě a my bychom jej proto měli uznat jako svého Spasitele a Pána. Chtěl v nás obnovit rovněž pocit vlastní důstojnosti a proto nás ustanovením desátků opětovně ustanovil svými správci. Skrze Boží moc se desátkový systém stal mocným nástrojem na potlačení naší hříšné přirozenosti.

Pro Ellen G. Whiteovou proto systém odvádění desátků představoval Boží nástroj k našemu požehnání. Desátky jsou svatým vlastnictvím náležejícím výhradně Bohu. Odevzdat desátky Bohu je naší náboženskou i morální povinností, protože mu patří a protože jsou svaté. A svatými zůstávají, když je členové církve odloží stranou a dají je do Boží pokladnice na sdružení. Zde je pak svatost desátků uchována v případě, že jich administrátoři církve použijí k účelu, ke které je Bůh ustanovil.

Pro Ellen G. Whiteovou je odevzdávání desátků ovocem našeho osobního vztahu k Bohu, který je založen na naší plné oddanosti. Pro věřící může jako stimul k odvádění desátků sloužit fakt, že za nás Ježíš Kristus položil svůj život, že je Bůh Pánem celého vesmíru, že máme morální odpovědnost mu své desátky odevzdat a že je třeba získat finanční zdroje k hlásání evangelia tomuto zpropadenému světu. Pokud je nám zaslíbeno Boží požehnání, je to proto, abychom byli schopni mu též více odevzdat.

Povinností kazatele je poučit členy církve o existenci tohoto systému a o jejich odpovědnosti odevzdávat Bohu své poctivé desátky. Whiteová doporučuje, abychom doma svůj desátek oddělili a přinesli jej pak v sobotu do sboru. Desátky se mají platit z našeho příjmu a zisku, každý jedinec má volnost rozhodovat o detailech, které jsou s tím spojené (co všechno do příjmů zahrneme). Pokud jde o nakládání s desátky, měly by sloužit k hlásání evangelia kazateli a dalšími osobami, kteří svůj život zasvětili službě evangelia. Jako ten, komu desátky patří, rozhoduje Bůh o tom, jak se má s desátky nakládat. S tohoto hlediska byla pro církev velkým požehnáním prorocká služba Ellen G. Whiteové. Jejím prostřednictvím nám dal Bůh vědět, jak chce abychom s jeho desátky nakládali. Upozorňovala vedení církve na chybné využívání desátků a opětovně zdůrazňovala k čemu mají ve skutečnosti sloužit. Jí samotné přitom Bůh za určitých okolností povolil, aby své desátky věnovala lidem, pracujícím v kazatelské práci s velmi omezenými finančními prostředky.

Přestože Ellen G. Whiteová nevyjádřila svou teologii desátků v ucelené formě, je zřejmé, že její teologie obsahuje vše, co mohla k této problematice vyjádřit. Pro církev představuje naslouchání jejím radám jistotu. (?? **There is safety for church in listening to her**)